Budapest, 1899. Negyedik évfolyam. 321. szám. Hétfő, november 20.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Erzsébet királyné emléke.

Budapest, november 19.

Emléke már rég összeforrt azzal a másik Erzsébettel, akinek szent alakját százados legendák glóriája fonja körül, de csöndes pihenésében is kegyelettel virraszt örök hálánk fölötte. És azon a napon, a mikor imádságba foglaljuk Árpádházi Szent Erzsébet liliom erényeit, elszáll áldásunk a nemzeti királynék eszményképéhez is, ki gyászos földi bolyongás után megtért az Égbe s onnan tekint áldva alá az ő nemes, lovagias, hü magyarjaira.

A mai Erzsébet-napon is ünnepi áhitat szállta meg a hazafiak keblét. Az ország szivében és a vidék városaiban, templomokban és iskolákban az ő emlékezetében egyesült mindenki és a költészet, az ékesszólás formáiban virágot font a kegyelet a drága halott köré, aki először ismerte meg a mindenkitől félreértett magyar nemzetet, akinek szeretete, szivjósága és angyali szépsége az öröm könnyeit fakasztotta a honfivértől ázott földeken.

Az ünnepségek közt fényre, jelentőségre nézve a legkiemelkedőbb az Akadémia ragyogó disztermében folyt le a király képviselőjének *Széll* Kálmán miniszterelnöknek jelenlétében. A nemzet bübájos szavu dalnoka, *Jókai* Mór mondotta az emlékbeszédet és az ő páratlan költészetének csudás varázsára szinte megelevenedett előttünk a dicsőült királyné hófehér alakja és templomszerü áhitattal gondoltunk Reá, aki oly végtelenül szeretett bennünket. Az ősz költő előadását méltóan egészitette ki *Váradi* Antal szép verse és *Eötvös* Károly érzéssel telt felolvasása, aki poétikus szárnyalással beszélte el, mit tett a nagy királyné a magyar nemzetért, magyar nyelvünkért.

*

Az Országos Nemzeti Szövetség ma délelőtt 11 órakor fényes emlékünnepet rendezett az Akadémia disztermében felejthetetlen emlékü dicső királynénk névünnepe alkalmából. Az emlékünnepre a Nemzeti Szövetség meghivta magát a királyt is, aki azonban nem vehetett részt személyesen, hanem a magyar kormányelnökkel, *Széll* Kálmánnal képviseltette magát.

Kevéssel 11 óra előtt a verőfényes őszi napfényben nagyszámu közönség nézte az Akadémia előtti téren a felrobogó fiakkerek nagy számát, amelyek a diszmagyar ruhás előkelőségeket röpitették az Akadémia feljárója elé. A király képviselőjét, *Széll* Kálmán miniszterelnököt az ünnepet rendező *Nemzeti Szövetség* igazgatósága a szokásos tisztelettel fogadta. *Chorin* Ferenc társelnök vezetése alatt, dr. *Kerékgyártó* Elek főjegyző és *Zseny* József alelnök fogadták a lépcső feljárójánál. *Chorin* pár szóból álló üdvözlő beszéde után felkisérték a miniszterelnököt a diszterembe s ott az elnöki emelvénynyel szemben levő helyére vezették. Körülötte ekkor már minden helyet lefoglaltak a diszmagyar- és egyenruhás notabilitások, akik mindannyian mély meghajlással üdvözölték a király képviselőjét.

A jelenvoltak sorából felemlitjük a következőket: báró *Fejérváry* Géza, *Wlassics* Gyula, *Cseh* Ervin miniszterek, gróf *Apponyi* Lajos udvarnagyot, herceg *Lobkovitz* Rezső hadtestparancsnokot, *Rohonczy Csesznák* tábornokokat, továbbá *Berzeviczy* Albert, *Chorin* Ferenc, *Ragályi* Lajos, *Horánszky* Nándor, *Lehóczky* Antal, *Sághy* Gyula orsz. képviselőket, *Szabó* Miklós kuriai elnököt, *Dániel* Ernő volt kereskedelmi minisztert, *Korányi* Frigyest, *Beöthy* Zsoltot, báró *Lévay* Henriket, *Weisz* Soma szerb alkonzult, *Popper* István, *Kállay* Gyula fővárosi bizottsági tagokat, gróf *Zichy* Gézát, *Mátray* miniszteri tanácsost. A hölgyközönség köréből felemlitjük *Rudnay* Józsefnét, *Csiky* Kálmánnét és leányait, gróf *Csáky* Albinnét, *Horváth* Gyulánét, özv. *Arany* Lászlónét, akik az orsz. nőképző egyesület képviseletében voltak jelen, végül *Hampel* Józsefet, *Desseuffy* Arisztidet, *Kiss* Józsefet, *Dienes* Mártont, ifj. *Csiky* Kálmánt, *Rudnay* Józsefet, dr. *Jókai* Mórnét, *Bartos* Tivadarnét, dr. *Eötvös* Bálintnét, dr. *Perl* Somát. A Nemzeti Szövetség képviseletében ott voltak: *Herczegh* Mihály, *Eötvös* Károly, *Jókai* Mór és *Chorin* Ferenc társelnökök, *Bartos* Andor, *Zseni* József alelnökök, dr. *Kerékgyártó* Elek főjegyző.

A diszterem az ünnepély alkalmából fényesen volt dekorálva. Az elnöki emelvény mögött valóságos pálmaliget terült el, amelynek buja zöld sürüje közepén ott állt Erzsébet királyné fehér karrarai márványból készült mellszobra. A közönség nemcsak a diszterem parterrét töltötte meg zsufolásig, hanem a körröskörül végig huzódó galleriákat is, amelyekben a középiskolák tanulói szorongtak.

Pontban 11 órakor emelkedett fel az elnöki asztal mellől *Herczegh* Mihály társelnök s a közönség körében beállott csenben bejelentette, hogy herceg *Eszterházy* Miklós társelnöktől most kapott levelet, amelyben tudatja, hogy a legnagyobb sajnálatára nem vehet részt a mai ünnepélyen s igy nem is tarthatja meg megnyitó beszédjét, mert halaszthatlan dolga gátolja megjelenésében. Egyuttal felkérte őt, hogy nyissa meg az ünnepélyt. *Herczegh* Mihály ezen felkérés következtében néhány szóval üdvözölte a király képviselőjét, Széll Kálmánt, továbbá a megjelent notabilitásokat és a közönséget.

Az ünnepélyt a budai dalárda 24 tagja által előadott *Himnusz* hangjaival kezdették meg. Alighogy elhangzottak a megható érzéssel előadott ének hangjai, a diszmagyar ruhás ősz költő *Jókai* Mór lépett a felolvasó asztal elé s az ő édes hangján a következő emlékbeszédet mondotta Erzsébet királynőről:

(Jókai Mór ünnepi beszéde.)

Van egy vallás, melyben minden felekezet, minden kultusz igaz hivei egyesülnek, melynek oltárát mindenki magával hordja, templomát soha el nem hagyja. E vallás parancsait is Istenkéz irta; de nem kőtablára, hanem emberi szivekbe. Ez az emberszeretet és a honszeretet vallása.

Harangszó, zsolozsma, imádság mind Istent di-

REGÉNY.

A verebek.

(55) — REGÉNY. —

Irta: KABOS EDE.

Szaplonczay titkon az ablakhoz suhant. Mikor szeme a sötéthez szokott, meglátta, hogy ereszkedik lefelé a hó. Egy kicsit puha volt és gyönge, de a háztetőkön mégis megmaradt a nyoma.

A sasorru megszólalt mögötte:

— Megunta már, ugy-e?

— Meg.

— Akarja, hogy öt perc mulva mindnyájan az utcán legyünk?

— Megköszönném.

Eddig volt. A másik percben valami halk sikoltás hangzott. Az egész társaság ijedten ugrott fel s meg az öreg Varju is kinyitotta a szemeit. S akkor Szaplonczay csodálkozva vette észre, hogy az egész társaság ijedten kering a sasorru hivatalnok körül, aki a hirtelen ájulás tehetetlenségével omlott el egy zsöllyén. Fehér homlokán verejték gyöngyözött s a kezei ökölbe voltak gyürődve.

Angéla cognacért futott. De mire visszajött, Putnoky Dénes már kinyitotta szemét és bágyadtan suttogta:

— Megint rosszul lettem. A levegőre, csak a levegőre...

A verebek fölrebbentek.

— Hazaviszszük.

— Kisérjen haza kocsin — könyörgött Putnoky Szaplonczaynak és erősen megszoritotta a kezét.

S öt perc mulva az irodalmi és müvészeti világ künn volt az utcán. Szaplonczay kocsin vitte magával a sasorrut, aki a fiakkerben szemtelenül kezdett kacagni. De azt már nem hallották a verebek, akik széles sorban indultak el az éjszakába. Azaz hogy igazában a kávéházba indultak, mert annyi vita után még mindig nincs megoldva a kérdések kérdése. Meg kell azt még beszélni...

III.

A tél folyamán Korniss még vagy háromszor el tudta csalni Szaplonczayt a verebek közé. De már lassankint beletörődött, hogy barátja nem talál gyönyörüséget az ő megvalósult álmaiban, sőt határozottan unatkozik az irodalmi és müvészeti világ tündércsarnokában.

Azt mondta Angélának:

— Ádám nagyon megváltozott.

— Nagyon — hagyta rá Angéla.

— Hogy neki is csak a fejébe szállt a dicsőség! Ki hitte volna? Pedig a nyomoruság másküléonben elég jó iskola szokott lenni.

Angéla nem próbálta védelmezni a költőt. Valami csodálatos hidegség szivódott mostanában az egész viselkedésébe, semmi sem bántotta és semmi sem gyönyörködtette. A Korniss gyöngédsége, melylyel a verebeknek áldozott esték után kárpótolni akarta, az irodalmi és müvészeti világ hódolata, mely az utolsó estéken már nagyon is világosan kezdett megnyilatkozni, a felolvasások és a főpróbák, melyekre mostanában mindig elvitte Korniss: egyformán hidegen hagyták. Ha olykor nagyon is heves volt az ostrom és mindenképpen mondania kellett valamit, a dicsérete vagy a gáncsa olyan erőszakolt volt, hogy a verebek ösztön szerint megnémultak. Érezték, hogy ez az asszony nem is tudja talán, hogy beszél, csak ugy pontnak rakja oda a maga szavát, hogy elvágja vele a másokét. Olyan érzésük volt, hogy Angéla másutt jár a gondolataival.

Amiben hát volt is valami igazság. December vége felé megtörtént, hogy az irodalmi társaságok sorra tagjaik közé választották Szaplonczayt. Aztán az ujságok meghozták a hirét, hogy a fiatal költő drámát irt a Nemzeti Szinháznak. A másik héten már mutatványok jöttek az uj darabból s a Szaplonczay arcképe megint végigvándorolta a képes lapokat. Mindig és mindig magasabbra hágott s akkor egy este Boronkay egy kis melankóliával mondta a verebek társaságában:

— Mi csak csapkodunk a fáradt szárnyainkkal s a háztető a legmagasabb pont, ahol szürkén gubbaszkodunk. Szaplonczay pedig vigan szeli a levegőt és jön nap, amikor már meg se látjuk, olyan magasan szárnyal.

Először történt, hogy Angéla megint érdeklődve figyelt a verébszóra. Szinte ijedten hallgatta a Boronkay melankólikus sóhajtását, ami annyira talált az ő legtitkosabb gondolatához. Hiszen amióta először mérhette össze Szaplonczayt a verebekkel, mindig ugy érezte, hogy egyszer csak fölszáll a szédítő magasságba s alatta maradnak a kis szürke tollforgatók és velük Angéla. Fázott ettől a pillanattól s az a csuf érzés szállta meg, amit a közös rabok éreznek, ha egyiküknek végre megnyilik a börtönajtó. Mindig szomoru a rabság, de sohsem olyan szomoru, mint amikor átsuhan rajta a szabadság hangulata. És Angéla kétszeresen szenvedett e hangulattól. Fájt neki, hogy egyszer majd egészen elszakad Szaplonczaytól, akitől asszonyi ösztönnel huzódott és akihez ugyanekkor mégis lelkének minden szálával hozzátapadt.

(Folytatása következik.)

Lapunk mai száma nyolc oldal.

cséri, de legjobban dicsérik az Urat az emberi jótettek.

Aki egy elárvult családot jobb sorsra felemel, aki egy kétségbeesettnek életkedvét visszaadja, aki elkeseredett ellenfeleket egymással kibékít, az bizonyára mind hive e vallásnak.

Hát az, aki egy egész országot emelt fel jobb sorsra, aki egy kétségbeesett nemzetnek életkedvét visszaadta, aki trón és ország közötti viszályt kiegyenliteni segitett, ne mondjuk-e azt e vallás szentjének? Az emberszeretet és honszerelem vallása szentjének!

Az volt a mi megdicsőült királynénk, Erzsébet. Mindenütt igy látom őt magam előtt. Elkezdve azon a hófehér ruhás szerafi alakon, melv őt, mint menyasszonyt tünteti fel: dicsőn uralkodó királyunk legbelső szobájának egyedüli disze, végig azokon a tüneményes képeken, amikben mint áldó mentőnk, őriző angyalunk közöttünk járt, egész addig a gyászruhás Mater dolorosa alakig, mindenütt a szentek glóriáját látom körüle sugárzani.

Fényes és *utólérhetetlen* mintaképe volt ő egy királynénak, de fényes és követésre méltó mintaképe a gyermeket szerető anyának, a hazáját szerető honleánynak, az emberszerető védasszonynak.

Amit hatalom, férfierő, bölcs ész nem birt megoldani, nem birt összekötni, azt a szerető női szív megoldotta, összeköté.

Erzsébet királyné nevét emlékszobrok, mauzoleumok fogják megörökiteni, de minden ércnél, márványnál tartósabban fogják azt fenntartani azok az intézmények, melyek az ő áldott védnöksége alatt a szenvedő emberiség s az előre törekvő nemzeti mivelődés javára keletkeztek. Ott, ahol a szenvedés örök, ott hangzik valóban az örök ima: s ahogy a szenvedést fölváltja az enyhülés, ugy következik az imára a beteljesülés, minden nap, s ez meguiul minden nap és el nem mulik soha, amig csak szenvedők lesznek a világon, akik az égre emelik kezüket s onnan váriák megszabaditásukat.

A szenvedők, a hazájuk sorsán töprengők, a jövendők felett kétségbeesők mind, mind őt keresik ott az égben: eltünt védangyalunkat, Erzsébet királynét. És bizonyára ott találják.

Nem hagyhatott ő el bennünket: annyi millió szív szeretetének sugarai visszavonzzák őt e hazához s ki életében áldó nemtője volt nemzetünknek, égbeszállával védőszentjévül fog megdicsőülni.

Életében két koronát viselt: egyik a királyi aranykorona, másik a martírok töviskoronája. Mi hiszszük és valljuk, hogy most már a harmadik korona is dicsőíti fenkölt homlokát, a megdicsőültek csillagokból font aureoláját.

A legmagasabb helyről ezt a szót hallottuk a legnagyobb fájdalom kitörésében: *„ha tudnák a magyarok, miket tett ő érettük, a megdicsőült királyné!“*

... Tudják.

Nincs honleány, nincs hazafi, akinek a krédójából ez a tudás hiányoznék.

S amig a magyar szivekben forró vér fog bugyogni, addig bizonyára mindig ünnepnap lesz a hazában Erzsébet királyné nevének, születésének és halálának napja. Ma is összejöttünk a Te emlékedet megünnepelni óh megdicsőült királynénk, nem hogy mi imádkozzunk teérted, hisz te az örök idvességet megérdemelted egész életed minden cselekedetével, hiszen Te viselted a szivedben az Istenanya őreit, hisz Te csak az erényeket ismerted, a bünöknek még a fogalmát sem, a Te lelked fehér köntösére egy foltja sem vetődött a földi homálynak. Te már ott ülsz a szenteknek sorában s látod szinről-szinre az Istent: — de mi kérünk Téged esedezve, hogy Te imádkozzál miértünk a népek atyjához, a királyok királyához, hogy áldja meg, védje meg a mi jó hazánkat, adjon népeinknek békességet, egyetértést, békét és kölcsönös szeretetet és áldja meg hosszu élettel, dicsőséges uralkodással a mi szeretett királyunkat, akit a Te angyali szellemed ihlessen az égből, amint egykor a földön, hogy népeinek boldogságában találja örömét, dicsőségét. Amen.

A zajos éljenzéssel és tapssal fogadott beszéd után *Gál* Gyula, a Vigszinház tagja szavalta el dr. Váradi Antalnak ez alkalomra irt *Erzsébet* cimü költeményét.

(Az ünnepi vers.)

A költő elvezeti előttünk a dicsőült királyné sok szenvedéseit: kis gyermekének halálát, a bajor Lajos király tragikus végét, a mayerlingi gyászeseményt, nővérének tüzhalálát s aztán igy végződik a gyönyörü költemény:

Tűn szörnyü varázsa
A látománynak, s mond az Úr: Elég . . .
Te földi utadat megszenvedéd
S két koronának aranyát viseive
Szived vérezte a tövis gyötrelme.
Jövel . . . S ti fényes égi sergek
Halk-édesen hozsannát zengjetek.

És akkor szent Erzsébet keblét tárja
Az Úr elé, hol éles tőr átjárta,
S átvert szivét mutatva térdre hull
S imádkozik, mig végső könyje hull:

„Uram, van ott lenn, honnét jöttem,
Egy árva nemzet gyászbaöltözötten,
A mely engem sirat, amelynek keble
Épp igy volt éles tőrrel átalverve.
Adj annak Uram fényt és boldogságot,
Mult szenvedésért egy újult világot
S áldást a Koronára, melynek fénye
Ragyog szegény királyom mély sebére.
Kinek szent jobbja alkot és megáld,
Ó boldogitsd e nemzetet s királyt . . .“

S meghallgatja az Úr a fellegek felett
Mi patrónánkat, védő asszonyunkat,
Magyarországi szent Erzsébetet . . .

Zugó éljenzés hangzott föl a nemes páthoszszal előadott költemény végén és amidőn ismét csend lett, *Eötvös* Károly lépett diszmagyarban a felolvasó esztalhoz és magas szárnyalásu *„Emlékezés“*-ben dicsőitette *Erzsébet* királynénak mint magyar királynénak erényeit.

(Eötvös Károly beszéde.)

Fáradt, sebzett vándorhoz hasonlitja Eötvös a magyar nemzetet, aki hiába tekint fel az utjában emelkedő várkastélyra. Sok habozás után mégis kopogtat a várkapun, és maga a vár asszonya, *Erzsébet* királyné ereszti be a fáradt utast. Poétikus képben rajzolja aztán Eötvös a boldogult királyné imádott alakját, aki oly sokat tett a magyar fajért, a magyar nyelvért, aki *Izabella* óta az első királyné volt, akinek ajkairól magyar szó hangzott. Eötvös igy végzi lendületes megemlékezését:

Én a gondviselés kezét sehol sem látom olyan tisztán és olyan erősnek, mint ott, ahol fajunkat és nyelvünket védi. Mert védi, Istenségének egész hatalmával védi, nem vakon és nem magas terv nélkül alkotta meg és szólitotta fel az emberiség szolgálatára nemzetünket. Van az emberiségnek néhány igazsága, amelyre szüksége van s amelyet csak a mi nemzetünk képvisel. Minden nemzetnek megvan világtörténeti nagy vállalkozása, melyet ha elejtene, önmagáért való élete azonnal megszünnék. A gondviselés jelölte ki e vállalkozást. Hóditani erőszak nélkül, küzdeni a szabadságért s megvédelmezni és felosztani azt nyerészkedés nélkül, védelmezni a nemzetek igazságát alkudozás nélkül: ez a magyar nemzet rendeltetése. Sok harc, sok szenvedés, balsorsnak sok csapása zudult ránk, amióta ezer éven át rendeltetésünk mellett szilárdul állunk. Ha akartunk volna hatalmaskodni: Szent István birodalmában ma csak a magyar ajknak volna szózatos hangja. Ha tudtunk volna alkudozni: kincsnek s müveltségnek százszoros mértéke töltené be ma országunk határait. Ha lemondás és kishitüség vett volna erőt rajtunk: mennyi szenvedésünket kerülhettük volna el, vagy háríthatuk volna át szomszédainkra! De hol volna akkor a magyar nemzet? Az a nemzet, amely keleti faj, de müvelt s rokontalan, de minden nemes népnek édes testvére.

A gondviselés erős keze dolgozott akkor is, amikor Erzsébet királynét emelte Magyarország fejedelmi trónusára. És amikor az ő nagy lelkét arra birta, hogy népünket megszeresse, nyelvünket megismerje s nemzetünk szivének titkaiba belémerüljön.

Még mindig csodás erő van a királyi trónuson. Villám is, fény is, meleg is. Erzsébet királyné trónjáról nemzetünkre csak a fény és a meleg sugárzott, villám soha nem cikázott. Óh nagy királyné: üres helyed még nem hült ki egészen s mi még most is ott látunk, ott érezünk téged a trónuson. Maradj ott velünk örökre!

Hadd halljuk onnan ezentul is nyelvünk édes szózatát! Hadd szokják meg ezt tőled és utánad és dicső példád nyomdokain mindazok, kik a trónhoz közel állnak; mindazok, akik a hatalomtól félnek vagy remélnek; mindazok, akik a társadalom magasságaiba feljutottak s a kiknek példáin a tömegek oly könnyen és oly szivesen megszeretik a nemzeti nyelvet s a nemzeti müveltséget. Mert ez a célunk. Nem az, hogy az idegen ajkak nyelvét elnyomjuk, hanem az, hogy a nemzeti nyelv szabad versenyét biztositsuk és szeretetét elterjeszszük.

Nő, anya és királyné! Három szentség, melyet rajongva imád minden nemes népe a világnak. De te nagy királyné, térjednek oldalán, Magyarország trónján magyar asszonynyá lettél. Nemzetünk történetében örök lesz az emlékezet, nemzetünk szivében örök lesz a hála, mely dicső alakodat körülsugárolja.

Eötvös Károly beszéde frenetikus hatást keltett.

A dalárda *Szózata* fejezte be a szép és megható ünnepélyt. Alig hogy felhangzottak a magasztos ének első hangjai, mintegy varázsütésre *felállott az egész közönség* élén a király képviselőjével *Széll* Kálmánnal s állva hallgatta végig a nemzeti imádságot.

Herczegh szólott ezután még néhány szót. Megköszönte a király képviselőjének, a közreműködőknek s a közönségnek megjelenését és ezzel befejezettnek nyilvánitotta az ünnepélyt.

*

Erzsébet királyné nevenapján ma délelőtt 10 órakor a budavári Mátyás-templomban ünnepi mise volt. A templom padsorai szinültig megteltek előkelő közönséggel. A misét dr. *Nemes* Antal apátplébános mondotta számos növendékpap segédletével, mely alkalommal a királyné ezüstbrokát menyegzői ruhájából készült misemondó ruhát használták. Mise alatt a templomi ének- és zenekar *Horák* 'D-moll miséjét adta elő, melynek magánrészeit *Vavrineczné-Ertl* Anna, *Juhász* Ferenc és *Krétschy* Károly énekelték. Graduaféra „Diffusa est Gratia“ (Falso Bordone) és offertoriumra *Bogisich* Mihály „Árpádházi Szent Erzsébet“-ről szóló régi magyar egyházi éneket adták elő.

*

Az országos izraelita tanitóképző intézet Erzsébet királyné emlékére ma gyászünnepélyt rendezett. Dr. *Bánóczy* József igazgató megnyitója után az ifjuság *Major* J. Gyula gyászdalát énekelte el. Ezután *Rosenfeld* Ármin elszavalta *Várady* Antal *Erzsébet* cimü költeményét s *Róna* Jakab ifjusági elnök emlékbeszédet mondott. Végül *Székely* Menyhért ez alkalomra irt költeményét szavalta el.

A vidéken.

Nagy-Károly, november 19.

A nagy-károlyi Kölcsey-egyesület ma Erzsébet királyné emlékére gyászünnepet rendezett. A dalárda gyászéreke után *Nagy* László elnök megnyitó beszédet mondott, majd dr. *Péchy* Péter vármegyei aljegyző mondott magas szárnyalása, szónoki hévvel előadott emlékbeszédet. Az ünnepélyen nagy és diszes közönség vett részt. Holnap a római katolikus templomban a hatóságok részvételével rekviem lesz.

Soborsin, november 19.

Soborsin, aradmegyei község magyar és román lakosságának óriási részvétele mellett leplezték ma le azt a márvány emlékoszlopot, melyet felejthetetlen királynénk emlékére a polgárság anyagi támogatásával *Seidner* Miklós előkelő polgár készitett és állitott fel. Az ünnepély misével kezdődött, mire az ünneplő közönség az emlékoszlophoz vonult, hol *Bárdy* jegyző szép beszéde után az impozáns emlékről lehullott a lepel. Erre *Ognean* gör. kel. pap román beszédet tartott és a román gyermek-dalárda remekül előadott gyászdalt énekelt. Majd *Popa* Veszpazián községi biró magyarul és románul szólott és a község nevében az oszlopot megkoszoruzta. Az ünnepély legkiemelkedőbb mozzanata volt *Dalnoki Nagy* Lajos költői szárnyalásu záróbeszéde, mire az ünnepély a Himnusz eléneklésével befejeződött. Az emlék az Erzsébet-téren áll, diszes kőoszlopok és lánckerités között, benne a királynénak arcképe csiszolt üveg és bronzráma alatt.

Kolozsvár, november 19.

A Ferenc József egyetem fényes, kegyeletes gyászünnepélyt rendezett a királyné emlékére. Az ünnepélyen az egyetem tanári karán és a fiatalságon kivül a város előkelősége is megjelent. Dr. *Fabiny* Rudolf rektor nagy kegyelettel tartott szép beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt, mire dr. *Csengery* János tanár nagy hatással remek ünnepi beszédet mongott. Végül az egyetemi ifjuság dalköre a „Hymnus“-t énekelte.

Pécs, november 19.

Két nagyszabásu gyászünnepélylyel mutatta be ma Pécs közönsége Erzsébet királyné emlékének hódolatát. Délelőtt az állami főreáliskola tornacsarnokában volt gyászünnepély, melyen többek közt *Eckhardt* Antal ezen alkalomra komponált mélyhatásu elegiáját „A genfi tó partján“ énekelte az intézeti énekkar katona-zenekar kisérettel. *Gallovich* János tanár szép emlékbeszédet mondott, mely mély benyomást gyakorolt. Báró *Fejérváry* Imre főispánnal az élén a közönség szine-java egybegyült este a 150 főből álló énekkar, a pécsi énekkar, a pécsi dalárda, a zenekar és mükedvelőkkel előadott Mozart requiem meghallgatására. Mindkét gyászünnepélyen a terem szinültig megtelt és a helyőrség tisztikara nagy számban volt képviselve. Holnap az iskolákban lesznek gyászünnepélyek.

KÖRUTI FÜRDŐ és GOZMOSÓ INTÉZET
Ujonnan átalakitott, nagyobbitott Gőzfürdő összekötve a fedett langyos téli uszodával
Erzsébet-körut 51.

BELFÖLD.

A magyar kvótabizottság kedden délelőtt hitelesiteni fogja dr. Falk Miksa előadónak a kvótatárgyalások eredményéről szóló jelentését.

Ferenc József-Tanitók Háza.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, november 19.

Ma délelőtt 10 órakor nyitotta meg *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a Szentkirályi-utca 47. szám alatt levő Tanitók Házát, a tanitók fiainak internátusát. A megnyitás nagy ünnepélyességgel ment végbe, nagyszámu, intelligens közönség jelenlétében. Ott voltak: *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Zsilinszky* Mihaly, *Berzeviczy* Albert, báró *Eötvös* Lóránt, *Molnár* Viktor, *Axamethy* Lajos min. tanácsosok, *Beöthy* Zsolt, *Morlin* Emil, *Halász* Ferenc, *Kacskovics*, *Neményi* Imre, *Verédy* Károly, *Mosdósy* Imre, *Kirchner* Béla, *Groó* Vilmos, *Rényi* J., az Eötvös-alap részéről *Péterffy* Sándor, *Gööz* József, *Lakits* Vendel, *Ujváry Józsa* Mihály, *György* Aladár; továbbá *Léderer* Ábrahám, *Lád* Károly, *Kiss* Áron, *Nagy* László, *Szöke* István stb. Vidéki küldöttek: *Kozma* László (Debrecen), *Fallós* Albert (Kolozsvár), *Kemény* Gábor (Balassa-Gyarmat), *Margitay* József (Csáktornya), *Nagy* Lajos (Orosháza), *Barcsay* Albert (Nagy-Enyed).

Az ünnepély programmját a pedagógium énekkara nyitotta meg, mire dr. *Gööz* József, az internátus igazgatója üdvözölte a minisztert. „E napon, — ugymond — ebben az órában, midőn átléptük e ház küszöbét, ugy érzem, együtt vagyunk mind a harmincezren, együtt szivben és lélekben. Hazánk határszélén most is a magyarság őrszemeül álló egyszerü falusi tanitó szive is együtt dobban a mienkkel, midőn áldást kérünk nagyméltóságodra, ki eszméink megvalósitását oly hatalmasan elősegiteni kegyes volt." Azután felkérte a minisztert, hogy nyissa meg és keresztelje el a tanitók házát, amit *Wlassics* Gyula a következő szép beszédben tett meg:

Igen tisztelt uraim! A legbensőbb örömmel jelentem meg a mai ünnepélyen, mert ez által is tanuságát kivantam adni azon meleg ragaszkodásomnak, szeretetemnek és tiszteletemnek, amelylyel a magyar tanitói kar iránt viseltetem. (Lelkes éljenzés.) Örömömet fokozza az a tudat, hogy a tanitók házában nemcsak egy jelentékeny *művelődési intézetet* szaporitottuk nemzetünk közkincsét, hanem egyuttal a legszebb *humanitarius intézetet* is felavatjuk e hazban. (Élénk éljenzés.)

Igen is, — művelődési intézet lesz e ház, mert ez nemcsak otthont ad a tanitók gyermekeinek, hanem falai között ők lelki gondozást, vezetést, utmutatást nyernek a tudomanyos pályakra való előkészület nehéz munkájában.

Igen — a legszebb *humanitárius intézet* is lesz e ház, mert csak varázsolják önök lelki szemeik elé az anyagi gondokkal, az élet nehéz küzdelmével harcoló tanitót, kit az isteni gondviselés kiváló tehetségü gyermekkel áldott meg, de az anyagi eszközök fogyatékossága megfosztja a gondos szülőt a tovább neveltetés aldásaitól. A szív legsajgóbb fájdalmaból, az édes szülői szeretetből és gondosságból fakadt könnyeket törli le e ház. (Helyeslés.) És hány letörölt könnycsepp lesz egy-egy megmentett gyöngyévé a magyar müveltség kincsesházának. (Élénk tetszés.)

Ezért nincs e hazában a koldustól a trónig, aki ne örülne e nemesczélu intézet letesülésének és ne kivánna annak felviragzását.

Felséges urunk, királyunk felhatalmazott engem arra, hogy önöknek tudtul adjam, miszerint nagy történelmi, örökké ragyogó nevét adja e haznak, mely a mai naptól kezdve *Ferenc József Tanitók Háza* nevet viseli. (Szünni nem akaró lelkes éljenzes.)

A miniszter ezutan felolvassa a legfelsőbb elhatározás szövegét és azután igy folytatja: Köszönjük meg e fejedelmi kegyet és legyünk hozzá méltóak! Az ő utolérhetetlen kötelességtudása, nemes, fenköltt gondolkozása, mint ideál lebegjen e ház felett és lelkesitsen mindenkit, kit sorsa e házhoz csatol. Nem avathatom fel méltóbb záró szóval e házat, mintha a nagy királyi hitves, a mi felejthetetlen királynénk védőszentjének mai ünnepen isten bő áldását kérem ő felségére, urunkra és királyunkra és az ő legmagasabb nevét viselő intézetre. (Hosszantartó zajos éljenzés.)

Zugó éljenzés hangzott fel a miniszter szavaira, mire *Móra* István szavalta el emelkedett hangu ódáját, melynek végső szakasza igy hangzik:

„— — — — — — Édes Istenem!
Lelkem megárad, érzem szivemmel,
Hogy itt vagy és betöltöd ezt a házat,
El, elfelejti fönnenlátó szolgád,
Hogy annyit verted, annyit megaláztad!
Öt szép fiára gondol, akik immár
Nem ott nőnek majd fel útfelen, —
Szólits el engem, könnyebben halok meg
E naptól fogva, édes Istenem!"

A szavalat végeztével a pedagógium énekkara berekesztette az ünnepélyt. *Wlassics* miniszter pedig, kisérve a nagyszámu vendégseregtől, megtekintette az internátus berendezését. Az első tanulóteremben *Józsa* Mihály kir. tanfelügyelő, az intézet gondnoka fogadta, s a bennlakók nevében üdvözölte a minisztert, aki lelkesitő beszéddel buzditotta az ifjakat szorgalomra és kitartó munkára. A tiz hálóés három tanuló-szoba megtekintése után a miniszter legnagyobb megelégedését fejezve ki *Péterffy* Sándor elnöknek, a közönség lelkes éljenzése közt távozott az intézetből.

Országos mentő-értekezlet.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, november 19.

A mentés ügyének országos szervezése érdekében *Széll* Kálmán belügyminiszter ma délelőtt tiz órára országos értekezletet hivott egybe az uj városháza közgyülési termébe. A törvényhatóságok ajánlatára mintegy háromszáz embert hivott meg a miniszter, akik csaknem teljes számban jelentek meg ma a városháza disztermében. A karzatokat diszes hölgyközönség lepte el.

A közönség soraiban megjelentek *Márkus* József főpolgármester, dr. *Csatáry* Lajos, *Borszéky* Soma, *Óváry* Ferenc országgyülési képviselő és számos fővárosi bizottsági tag. Az Országos Tüzoltó Szövetség központi választmánya részéről dr. *Kék* Lajos elnök, dr. *Szily* József titkár, *Vermes* Béla és *Wenczel* Lajos szabadkai s dr. *Glósz* Kálmán egri főparancsnok vettek részt a tárgyaláson.

Az értekezletet *Széll* Kálmán belügyminiszter nyitotta meg, ki diszmagyarban ült az elnöki emelvényen. Mellette foglaltak helyet gróf *Andrássy* Aladár, a Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület elnöke, gróf *Csekonics* Endre, báró *Nikolics* Fedor, *Chyzer* Kornél miniszteri tanácsos, dr. *Kresz* Géza, a Mentő-Egyesület igazgatója, *Thierry* Adolf és dr. *Téry* Ödön közegészségügyi tanácsos.

Széll Kálmán, a kongresszus elnöke a következő beszéddel nyitotta meg az értekezletet:

A budapesti önkéntes mentőegyesület, amely lelkes és emberbaráti érzésekkel áthatott hazafiak által lett alapitva, mintaszerüen foglalkozik ezzel az emberbaráti kérdéssel és ügygyel, amely ma minket összehozott. Az az inditvány tétetett: kivánatosnak látszanék, hogy a mentőügynek országos szervezése és rendszeresitése s a betegápolási, illetőleg közegészségügyi törvénynek végrehajtassa tekintetében történő intézkedések megbeszélése céljából egy országos értekezlet tartassék. Én igen szivesen járulok az eszméhez, annál is inkább, mert ezen inditvány a kormány egy intézkedése alapján történt. A belügyminiszter, illetve még hivatalbeli elődöm inditatva érezte magát hogy körrendeletet intézzen a törvényhatóságokhoz és városokhoz, melyben felszólitja azokat, hogy tegyenek jelentést arról, hogy hol és miképpen van végrehajtva a közegészségügyi törvény és annak azon intézkedése, mely elrendeli, hogy népesebb városokban mentőintézetek állitandók fel és ezek el vannak-e látva a szükséges eszközökkel, melyek a mentőintézetek sikeres működéséhez megkivántatnak. A jelentések beérkeztek s ezek nem nagyon kedvező képét mutatják annak, hogy mi történt e téren a közegészségügyi törvények életbeléptetése óta, mert a budapesti kiváló és igazán példaszerü intézményen kivül egylet csak Temesvárott, Kolozsvárt és Szabadkán van. Önkéntes mentőcsapat a tüzoltóság kebelében: Székesfehérvár, Sopron, Eger, Miskolc, Nagykanizsa városokban van szervezve.

Hatóságilag foglalkozott és a mentőügyet szervezte: Pozsony és Fiume. A tüzoltók és rendőrök a mentésben ki vannak oktatva: Pécsett, Baján, Komáromban, Szegeden, Győrött, Nagyszombatban, Selmecbányán. Népies füzeteket a mentésről kiadott: Szeged varosa. Szabályrendeletekkel birnak: Arad-, Békés-, Csongrád-, Fehér-, Temes-, Mosony-, Nógrád-, Liptó-, Sáros-, Sopron-, Tolna-, Udvarhely- és Szolnok vármegyék. Méltóztatnak ebből látni, hogy az ország egyes részeiben történt ugyan nehány lépés arra, hogy ez az ügy propagáltassék, de ez nagyon kevés ahhoz a nagy célhoz, amely ezen kérdéssel kapcsolatos, annál inkább láttam én ezen értekezlet megtartását szükségesnek. Mert azt az eszmét, melyet a Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület felvetett, hogy a tüzoltóság bevonásával fejlesztessék ezen kérdés, magam is célszerünek és szükségesnek tartom. Eljöttem magam — mint kivánták — habár nem maradhatok az önök körében az értekezlet végéig, hogy tanujelét adjam annak az őszinte és komoly érdeklődésnek, amelylyel a kormány és elsősorban én, mint ez idő szerinti belügyminiszter a közegészségügy iránt viseltetem. (Lelkes éljenzés.)

A közegészségügy talán sehol sem bir olyan nagy fontossággal, mint éppen nálunk, ahol az államnak és társadalomnak el kell követnie mindent, hogy ezen a téren előre menjünk és hogy az ország rendezett közegészségügye által Magyarországnak legbecsesebb emberanyaga megtartassék és szaporitása elmozdittassék. Miután ez a kérdés a közegészségügygyel szoros kapcsolatban van, azzal, hogy közvetlen kivantam ezzel az ügygyel foglalkozni, akartam bizonyitékat adni annak, a közegészségügynek nincs az a momentuma, mely irant figyelemmel ne viseltetnék. Van szerencsém az értekezletet megnyitottnak nyilvánitani. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Miután dr. *Téry* Ödönt és *Thierry* Adolfot megválasztották jegyzőknek, dr. *Kresz* Géza hosszasan szólt a mentő ügy országos szervezésének szükségességéről s a jelenlegi mozgalomról. Szerinte a mentő-szamaritánus kiképzés mindig karöltve jár a jól felszerelt mentőintézetek megalakitásával. Hivatkozik Angliára, hol elsőnek honosult meg mindkettő. Érdekesen érvel amellett, hogy nálunk csakis a tüzoltóság kebelében lehetne a vidéki mentőcsapatokat szervezni. Végül a következő határozati javaslatot nyujtja be:

„Mondja ki az értekezlet, hogy kivánja, miszerint az 1876. XIV. törvénycikk V. §-nak rendelkezései egész terjedelmükben végrehajtassanak. Nevezetesen: 1. hogy az ország népesebb városaiban mentő-intézetek állittassanak fel, 2. hogy a mentési müvelet a tüzoltóságra bizassék, illetőleg ez intézménynyel kapcsolatosan szerveztessék; végre 3. hogy a mentő-szamaritánus oktatás szigorubban foganatositassék és hathatósabban ellenőriztessék."

Mielőtt hozzászóltak volna az inditványhoz, *Széll* Kálmán miniszterelnök beszélt ismét röviden. Vázolja néhány szóval ismételten, hogy különösen hazánknak mennyire érdeke a mentőügy fejlesztése, majd miután köszönetét fejezte ki gróf *Andrássy* Aladárnak, dr. *Kresz* Gézának és a mentő-egyesület tagjainak, nemkülönben az egybegyülteknek — sajnálattal jelentette ki, hogy el kell távoznia.

A jelenvoltak lelkes éljenzése közt hagyta el a miniszterelnök a termet és az Akadémiába hajtatott, ahol mint a király képviselője jelent meg az Erzsébet-emlékünnepélyen.

Az elnöki széket azután *Jakabffy* Imre államtitkár foglalte el.

Dr. *Major* Ferenc országgyülési képviselő a vidéki mentőintézményt a tüzoltóság kezébe óhajtja letenni. Szóló már 1888-ban nyujtott ily értelmü javaslatot a hazai tüzoltóság országos kongresszusán. Később ezt 1892-ben megismételte Szabadkán. Nemcsak a városokban tartja szükségesnek az első segélynyujtás intézményének bevitelét, hanem a falvakban is.

Csatáry Lajos a vita mellőzését és a javaslatnak egyhangulag való elfogadását kéri.

Dr. *Glósz* azt hiszi, hogy ha a mentő ügyet a városokra, municipiumokra, törvényhatóságokra bizzák, akkor még soká nem fog megvalósulni. Elfogadja a javaslatot és sürgeti az országos mentőszövetséget.

Kék Lajos, az országos tüzoltószövetség elnöke helyteleniti, hogy a tüzoltóság kebeléből alakittassanak mentőcsapatok. Panaszkodik azon, hogy mig a mentőkről törvény gondoskodik, addig a tüzoltóság nincs törvény által szervezve. A javaslatot helyesli.

Miután dr. *Hevesi*, a kolozsvári mentő-egyesület elnöke lelkesen üdvözölte Kresz Géza inditványát, *Ambrus* József kisoroszii plébános hazafias beszéd kiséretében oly javaslatot terjeszt elő, hogy a mentés oktatása kötelező tantargy legyen az ismétlő iskolákban, a tanitóképzőkben, mint melléktantárgy a papnevelő intézetekben, adjon ki a kormány népszerü iratokat a mentésről és oly községek és tanyák, ahol orvos nincs, a mentéshez szükséges eszközökkel látandók el.

Az értekezlet mind e javaslatokat elfogadta, mire az elnök a gyülést berekesztette.

Ekkor az elnöki emelvény előtt egy fehér függöny ereszkedett le, amelyen mihamar érdekes vetitett képek jelentek meg az első segélynyujtás különféle mozzanatairól. A képeket dr. *Kresz* Géza kisérte magyarázó megjegyzésekkel.

Tizenkét órakor az értekezlet tagjai kivonultak a Markó-utcai főreáliskola nagy udvarára, ahol a Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület dr. *Kovách* Aladár ellenőrző orvos vezetése alatt néhány igen sikerült mentőgyakorlatot mutatott be. A gyakorlaton részt vettek a Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület működő tagjai, az V. kerületi főreáliskola és a VII. kerületi főgimnázium közegészségtani hallgatói. A tervezet az volt, hogy egy épület beomlott, és mintegy 50 egyént romok alá temetett. A gyakorlat, amely rendkivül mozgalmas képet nyujtott, különösen sikerült.

KÜLFÖLD.

Az ausztriai helyzet. *Bécs*ből táviratozzák: Ő felsége ma délután fél két órakor gróf *Clary*t, az osztrák minisztertanács elnökét hosszabb magánkihallgatáson fogadta. A lengyel klub ma ülést tartott, melyen Galiciát illető számos ügy elintézése után a miniszereknek a vád alá helyezése felett folytatták vitát.

Prága, november 19.

Prágában és a nagyobb cseh városokban ma *tüntető gyüléseket* tartottak, melyeken a járási képviseletek elnökei, a polgármesterek és községi elöljárók vettek részt. A gyüléseken testületileg egybehangzó határozatot fogadtak el, melyben hangsulyozták a csehek ismert álláspontját az államjog és a nyelvkérdés tervezetében. tilta-

koztak a nyelvrendeletek megszüntetése és a cseh népen elkövetett igazságtalanságért, az elégtétel minimumaként a *Clary-kormány elbocsátását* és a kormány által a cseh nép ellen elkövetett jogtalanság jóvátételét követelik és kijelentik, hogy amig ez meg nem történik, addig az *autonom testületek megtagadják támogatásukat* a közigazgatás feladatainak végrehajtásánál.

A háboru.

London, november 19.

A Reuter-ügynökség jelenti Fokvárosból e hó 14-ikéről: A Rouxville zászlóalj (Oranje-szabadállam) tegnap 450 emberrel megszállotta *Alival-North*ot, kitüzte a két köztársaság zászlaját és proklamációt bocsátott ki, melylyel a városi területet annektálják és az angol lakosságnak tizennégy napi időt engednek a város elhagyására. Mint ugyanez az ügynökség Queenstownból 14-ikéről jelenti, a *boerok megszállták Burghersdorpot.* Azt hiszik, hogy Strombergen felé nyomulnak előre.

Pretoria, november 19.

A két köztársaság csapataiból összeállitott haderő tegnap *megszállta Colesberget*, a nélkül, hogy a lakosság részéről ellentállásra talált volna. A hozzátartozó területet az Oranje-szabadállam nevében *annektáltnak* jelentették ki. (*Reuter.*)

London, november 19.

A *Reuter*-ügynökségnek jelentik *Estcourt*-ból tegnapi kelettel: A boerok ma reggel támadást intéztek Estcourtra északnyugati irányból, de egy hajóágyu lövése és a dublini vadászok több hatásos össztüze kényszeritették az ellenséget, hogy gyorsan visszavonuljon. A boeroknak a körülfekvő magaslatokon több ágyujok volt előnyös állásban, de az angol tengerészkatonák jól irányzott lövése nyilván zavarba hozta az ellenséget, amely ágyuival gyorsan visszavonult. Most *Hildyard* tábornok a főparancsnok.

London, november 19.

Estcourtból érkesett hivatalos távirat jelenti mai kelettel: Ma reggel 8 órakor jelentette egy tiszt, aki az északi előőrsöket vezényelte, hogy ellenséges lovas őrjáratok nyomulnak Estcourt felé a Gourtontól Ulundiig vivő ut mentén elterülő vidéken át. Estcourt csapatai fegyverbe léptek. Az előőrsök jelentették továbbá, hogy 5—700 főnyi különböző csapatok nyomulnak elő északnyugatról Estcourt ellen és egy 150 főnyi csapat az Estcourttól északnyugatra egy mérföldnyire fekvő vasuti hid ellen. Az angol előőrsök tüzeltek az ellenségre. Egy hajóágyu 8000 yard távolságból granátokat vetett, melyek közvetlenül az ellenség előtt estek le. Az ellenség erre gyorsan visszavonult. Délben 12 órakor a tábori őrsök jelentették, hogy sok boert látnak a Lesliemajor felett levő dombon. Az angol csapatok visszatértek a táborba.

London, november 19.

A Reuter-ügynökségnek jelentik *Elandslaagtaból* e hó 9-éről: A *White* és *Joubert* tábornokok közt folyt levélváltást, melyben az előbbi a háborut sajnálatosnak és a boerok magatartását tökéletesen humánusnak mondja, tetszéssel fogadták. Ugyanez az ügynökség jelenti Lourenço-Marquezből e hó 18 ikáról: A boerok előadása szerint a páncélos vonat ellen e hó 15-ikén Colenso mellett intézett támadás alkalmával 56 angolt, köztük *Churchillt*, a „Morning Post“ levelezőjét, foglyul ejtették s Pretóriába szállitották.

London, november 19.

A Reuter-ügynökség jelenti *Oranje-Riverből* e hó 16-áról, hogy a Kimberley felszabaditására rendelt csapatok összevonására már befejezték az előkészületeket. *Methnen* még erősbitéseket vár. A gárdadandár nagyrészt megérkezett. Intézkedtek a Kimberleybe vivő vasuti pálya helyreállitására is.

HIREK.

Budapest, november 19.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 15-én uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hirek.** A *király*, egy bécsi távirat szerint, ma délután külön kihallgatáson fogadta *Lajos Ágost* szász-kóburgi herceg ellentengernagyot. — *Radisics* Jenő, az Iparmüvészeti Muzeum igazgatója több napra Pétervárra utazott.

— **József főherceg a turistaságért.** *József* főherceg a nyaron családjával együtt hosszabb időt töltött Tátrafüreden levő gyönyörü nyaralójában. Ott időzése alatt gyakran tett kirándulásokat a szép vidéken és lépten-nyomon alkalma volt tapasztalni, milyen üdvös müködést fejt ki a Magyarországi Kárpát-Egyesület és a Magyar Turista Egylet a turista-sport föllendülése körül. A főherceg több izben kifejezte elismerését. Alcsuthra való visszautazása után pedig levélben bejelentette gróf *Csáky* Zeno szepesmegyei főispánnak a Magyar Turista Egylet Tátra-osztálya elnökének, hogy az egylet alapitó tagjainak sorába lép. A főherceg levele a következő:

Méltóságos főispán uram! Mostani négy és fél heti tartózkodásom alatt Szepesvármegye területén bővebben volt alkalmam a Magyar Turista Egyesület Tátra-osztálya üdvös müködéséről meggyőződni és elhatároztam, hogy tagjainak sorába, mint alapitó tag, belépek; azért fordulok méltóságodhoz, mint az egylet elnökéhez azon kéréssel, méltóztassék engem beiratni. Az is tudomásomra jutott, hogy egy uj ut terveztetik a Nagytarpataki völgy mentén. Mind a két célra van szerencsém mellékelve 200 frtot küldeni Magam kedves emlékébe ajánlva maradok méltóságod őszinte tisztelője:

József főherceg.

— **Két bucsu a fővárosban.** A mai vasárnapon egyszerre két bucsu volt a fővárosban. Az egyik a népesebb, az Erzsébetvárosban, a másik csöndesebb, a Lipótvárosban. Verőfényes szép téli nap kedvezett az egyházi ünnepélyeknek és igy mind a két kerület plébánia-temploma körül egész nap igen élénk volt a sürgés-forgás. Az Erzsébetváros kis temploma a hivek egy tizedrészét sem fogadhatja be egyszerre, ezért itt félóránként egymást érték az istentiszteletek. Reggel *Novák* István és *Cenner* Lajos káplánok kezdték meg a misézést. Délelőtt tizkor volt a zenés nagymise, amelyen dr. *Kiss* János egyetemi tanár celebrált. Tizenegykor *Tóthfalussy* Béla erzsébetvárosi plébános misézett. Misét mondtak még a nap folyamán gróf *Széchenyi* Miklós jáki apát, *Várady* Árpád apát-kanonok, *Dedek* Crescens Lajos udvari káplán és *Kollányi* Ferenc pápai kamarás. — A *lipótvárosi* bazilikaban szintén több mise volt s az ünnepi istentiszteletet *Lollok* Lénárd lipótvarosi plébános tartotta. Istentiszteletek után a közönség a templomok körül felállitott árubódék közt nyüzsgött, estefelé pedig a bucsu örömére elárasztotta a mulatóhelyeket.

— **Björnson szobra.** Egy norvég mecénás szobrot emeltetett Björnsterne Björnsonnak, a krisztiániai nemzeti szinház előtt. A szobor nem a legjobban sikerült, de azért mégis felállitották és leleplezték a szokásos ceremóniák közt. Mikor később Björnson meglátta saját szobrát, amely vonásait nem éppen hizelgő módon örökitette meg, rettenetes haragra gerjedt és felszólitotta a mecénást, hogy tüntesse el a szobrot Krisztiánia teréről. A mecénás sajnálkozva jelentette ki a nagy irónak, hogy kivánságát nem teljesitheti, mert a szobor már az állam tulajdonába ment át.

— **Kassa uj plébánosa.** A kassai székesegyházban ma délelőtt 9 órakor iktatták be tisztségébe Kassa uj plébánosát, *Kozora* Endre kanonokot. A fényes szertartásu ünnepélyen jelen voltak *Bubics* Zsigmond püspök, *Péchy* Zsigmond főispán, *Münster* Tivadar polgármester és számos más előkelőség. A környékbeli papság is nagy számmal vett részt az ünnepélyen, amelyen *Kozora* plébános nagyobb szabásu beszédet mondott.

— **Tiz év.** *Mohácsi* levelezőnk táviratozza, hogy az ottani izraelita hitközség ma ünnepelte dr. *Flesch* Ármin főrabbi tizéves papi müködésének jubileumát. A hitközség küldöttséggel járult a népszerü lelkipásztor elé, akit *Ehrenfeld* Antal nagykereskedő lelkes szavakkal üdvözölt és a hitközség nevében értékes ajándékot nyujtott át az ünnepeltnek. Dr. *Flesch* meghatottan köszönte meg hiveinek figyelmét, kiterjeszkedve válaszában a papi hivatás magasztos feladataira. A jubiláns pap az ország sok vidékéről üdvözlő táviratot kapott.

— **Véres kardpárbaj.** Magyaróváron tegnap gróf *Zichy* Gyula és *Bródy* István gazdasági akadémiai hallgatók kardpárbajt vivtak. A párbajnak érdekes előzményei voltak. Bródy fölvételért folyamodott az athletikai klubba, mely azzal a megokolással, hogy elintézetlen ügye van, nem vette fel tagjai közé. Gróf *Zichy*, aki a választmány tagja, még az este egyik ottani vendéglőben az esetre vonatkozólag a következő megjegyzést tette:

— Egy obskurus alakot ma nem vettünk fel az athlétikai klubba.

Bródy e nyilatkozatért elégtételt kért gróf Zichytől, aki azonban azt becsületbirósági határozattól tette függővé. Gróf *Zichy* megbizottai báró *Inkey* Pál és ifj. *Elek* Gusztáv cs. és kir. kamarás, becsüli birónul báró *Bothmer* Elek huszárkapitányt, *Bródy* megbizottai *Adorján* Dezső és *Bródy* Tibor joghallgatók *Pogány* József cs. és kir. kamarást, Moson vármegye alispánját kérték fel. A becsületbiróság elnöke gróf *Zedtwitz* Alfréd cs. és kir. kamarás, huszáralezredes volt. A becsületbiróság határozata az volt, hogy gróf *Zichy* köteles elégtételt adni Bródynak. A párbaj harcképtelenségig ment és mint vezető segéd *Elek* Gusztáv szerepelt. Az első összecsapásnál gróf *Zichy* alsó karjára sulyos vágást kapott, amely átvágta az ereket. A párbajt erre beszüntették. *Bródy* sértetlen maradt.

— **Bojkottált lelkiismeret.** *Juillard* tábornok, a III. Napóleon katonáinak egyike, tegnap Rennesbe érkezett. Persze tisztelgett nála a helyőrség minden egyes tagja s a tábornok szivesen kezet fogott velük. Csak egynek nem nyujtotta jobbját. Az az egy *Jouaust* ezredes volt, ama hires rennesi hadbiróság elnöke, amely Dreyfus ügyében itélt. *Jouaust* azonfelül még elkövette azt a hibát is, hogy *Dreyfus* ártatlansága mellett szavazott. Ezért bojkottálja őt és a hasonló módon vétkes *Bréon* őrnagyot a rennesi garnizon tisztikara; ezért nem nyujtotta neki kezét *Juillard* tábornok. Nem mintha rossz katonák vagy himpellér emberek volnának: ellenkezőleg, azért közösitik őket ki katonáék, mert ezek az emberek mertek hallgatni a legfőbb kommandóra: a lelkiismeretre. Ez pedig nagy bün Rennesben. Meg kell lakolni érte a legkeményebb büntetéssel. Azzal, hogy nem fog vele kezet *Juillard* tábornok, III. Napóleonnak, a szedáni hősnek katonája. *Jouaust* bizonyára mélyen le lesz verve, hogy ekkora szerencsétlenség esett meg vele. Nem volna csoda, ha kétségbeesésében kölcsönkérné a francia vezérkartól *Henry* ezredes borotváinak egyikét . . .

— **Tiltakozás a kvótaemelés ellen.** A főváros függetlenségi érzelmü polgárainak a kvótaellenes mozgalom vezetésére kiküldött szervezőbizottsága, vasárnap délután 3 órára értekezletre hivta össze a főváros polgárságát a Soroksári-uton lévő „Két korona“ szállodába. Az értekezleten *Dienes* Márton elnökölt, aki felolvasta az országgyülési függetlenségi és 48-as párt tagjainak szánt felhivás szövegét, melyet egyhangulag elfogadtak. A határozatot hoszszabb vita előzte meg. Dr. *Molnár* Jenő és *Szatmári* Mór felszólalása után dr. *Schweighoffer* Ferenc inditványára kimondta az értekezlet, hogy vasárnap, *e hó 26-án* népgyülést rendez a kvótaemelés ellen a városháza disztermében. *Brazovay* Kálmán egyetemi hallgató elvtársai nevében igéri, hogy az egyetemi ifjuság kiveszi részét a harcból és csatlakozuak a független érzelmü polgárságnak mozgalmához. Az értekezlet elhatározta még, hogy nemcsak Apponyit és Horánszkyt, de a többi volt nemzeti párti képviselőket is megkeresi, hogy támogassák a mozgalmat. A Kossuth-nótát énekelve távoztak az egybegyültek s kiérve az utcára, ott olyan elemek is csatlakoztak a rendezőkhöz, akikre bizonyára nem számitottak. Ezek azután nagy lármát csapva *Széll* Kálmán muzeum-köruti lakása elé vonultak, de idáig nem juthattak el, mert a nagyszámban kivonult rendőrség minden baj nélkül elvette tüntető kedvüket.

— **Halálozás.** Özvegy *Hirsch* Karolin 15-ikén meghalt Aradon hetven éves korában. Az elhunytban *Lendvai* Sándor, az Első Magyar Általános Biztositó Társulat aradi vezértitkára, anyósát gyászolja.

Zsiga Béla betüszedő, életének 30-dik évében e hó 18-ikán meghalt Budapesten.

— **Egy ujságiró halála Délafrikában.** Az *Agence Nationale* sürgönyt kapott Délafrikából, amelyben jelentik neki, hogy *Parslow*, a *Daily Chronicle* hadi tudósitója Mafeking mellett elesett. *Parslow* az angol riporterek legmerészebbike volt. A Daily Chronicle-ben sok szenzációs cikket közölt a boerokról, a hadakozási módjukról, élénken irta le az angolok és boérok csatáit, amelyeket csodálatos halálmegvetéssel mindig egész közelről kisért figyelemmel.

— **Szállitás a párisi kiállitásra.** A párisi kiállitás magyar kormánybiztosa körlevélben részletes utasitást küldött azoknak, akik a jövő évi nemzetközi kiállitásra Magyarországból kiállitási tárgyakat küldenek. A kormánybiztos hirül adja, hogy a rendezés megkönnyitése végett már november 15-én megkezdődött nálunk a kiállitási tárgyak szállitása és gyüjtése. Budapesten e naptól fogva a nyugati pályaudvar XIV-ik raktárában gyüjtő és szállitó kirendeltség müködik, amely átveszi a közvetetlenül beszállitott vagy vasuton, hajón és postán érkező tárgyakat s gondoskodik a kocsiterhek egybeállitásáról és elinditásáról is. A szállitás nagyobbrészt tengeren történik Fiuméból Rouen érintesével Párisba s az Adria decemberben induló hajói már sok magyar kiállitási tárgyat visznek magukkal a francia fővárosba. Csak az értékes és kényesebb holmit kül-

Andrényi bor-pincéjében Budapest, Váci-körut 46. sz. alatt
Kitünő borok kaphatók: palackokban, utcán át és poharanként kimérve. Megrendelések házhoz szállitatnak.
ÁRJEGYZÉK kivánatra küldetik.

dik vasuton nagy garancia mellett. A kormánybiztos minden kiállitónál megsürgette a tárgyak beszállitását, mert korán el akar készülni a berendezés munkájával, nehogy a csomagok nagy része akkor érkezzék Párisba, amikor ott már mindenfelől özönlik a postai és egyéb szállitmányok tömege.

— **A Budapesti Ujságiró-Egyesület** ma este nyitotta meg társasvacsoráinak sorozatát, amelyek intim és fesztelen jellegüknél fogva már tavaly oly népszerüségre tettek szert. A vacsorán az irói és hirlapirói gárda számos tagján kivül sok vendég is megjelent; ott voltak *Vészi* József elnök, *Hoitsy* Pál és *Szabó* Endre alelnökök is. A felköszöntők során lelkesen ünnepelték *Égly* Mihályt, Nagybánya város uj főjegyzőjét, aki mostanáig az ujságirásnak volt egyik derék munkása.

— **Adományok a tüdőbetegek szanatóriumának.** A tüdőbetegek szanatóriuma javára ujabban a következő adományozások és jegyzések történtek: gróf *Csekonics* Endre 1000 frt, *Hettyey* Sámuel nécsi püspök 100 frt, egri főkáptalan 1000 frt, *László* Zsigmond nyugalmazott miniszteri tanácsos 100 frt, *Fenyvessy* Adolf 100 frt, *alsó-lendvai* takarékpénztár 100 frt, *gyöngyösi* takarék- és hitelintézet 100 frt, *székesfehérvári* káptalan 50 frt, *Eintracht* társaskör 50 frt, *Rössemann és Kühnemann* cég 50 frt.

— **A pontos ur.** Pont tiz óra. Spacsek Antonia házmesternő vár. Tudja, biztosan tudja, hogy egy perc mulva csengetnek.

Csakugyan! Tiz óra után egy perccel vidáman csilingel a csengetyü. Spacsek Antonia a kapuhoz szalad.

— Ah! Kérem, tessék csak! November elseje óta keresem magát, soha sincs itthon s a házbért is magával viszi. Ez szemtelenség, disznóság, ezt nem türöm! De most megvan, most itt van, most fizessen!

Annak az urnak, aki most, tiz óra után egy perccel jött haza, egy szava sincs a házsártos, kötekedő Spacseknéhoz. Jóval felette áll ezeknek a dolgoknak, mert ő müvész, hegedümüvész. A szabályrendeletet pedig betéve tudja s ismeri azt a szabályt, hogy tiz óra után a házmesternének nincs joga ahhoz, hogy a házbért követelje.

A müvész ur tehát nyugodtan huzza ki zsebéből az óráját s a hosszu ujjával oda bök a mutató irányába s csak annyit mond:

— Tiz óra egy perc!

Aztán még hallható a cipője kopogása, amint felmegy a sötét lépcsőkön a néma éjszakába.

*

Spacsekné a fáskamara, a mosókonyha és másféle konyhák körül felmerült ellentéteket nagyon energikusan szokta elintézni. A cselédek szivből gyülölik.

*

Tiz óra négy perc. A müvész, a hegedümüvész letette a cilinderét az ágyra, melléje helyezte a téli kabátot. Az ablakon beárad a holdvilág. Az ihlet percei ezek. Előveszi hangszerét, felhangolja az eddig néma hurokat és száll-száll a dal az égbe, a néma, csendes éjszakába. A hangra, a büvös hangra összesereglenek a cselédek. Körülállják a folyosót, elfojtják lélekzetüket és ugy szivják magukba az édes dallamokat. Éjszaka!

Most az utolsó akkord hangzik, fájón, keserüen; egy bosszuálló démon keserüsége van minden hangban, mignem elhangzik ez is a néma éjszakába.

Odakünn a folyosókon tapsvihar hangzik fel. Örült, frenetikus taps. Harminc, a bosszuálló démontól megszállt szobalány tapsol, a néma éjszakába.

*

Az udvar kövezetén tompa zuhanás. Spacseknét megütötte a guta. Egy sikoly, fájdalmas, kétségbeesett sikoly a néma éjszakában. Tiz óra harminc perc!

— **Indiai állat a Városmajorban.** Furcsa állatot fogott a minap a Városmajorban *Wavrák* Imre gimnaziumi tanuló. Rugó-labda játékot játszott társaival, miközben egy fáról, ahova a lapda esett, különös állat szallt fel és telepedett le egy másik fára. A fiucska utána maszott és megfogta. Barna szinü, negyven centiméter hosszu, kutyafejü és róka alaku állat volt, mintegy 120 centiméter hosszu *szárnyakkal*. A különös állatot kis fiu haza vitte, azonban az másnap kimult. A szárnyas állatot elvitték *Lendl* tanárhoz, aki megállapitotta, hogy a különös állat a gyümölcsevő denevérek fajához tartozó Kálong, vagyis repülő kutya (Pteropus edulis Geoffr.) és a kelet-indiai szigeteken szokott élni. Hogy a különös indiai vendég hogyan kerülhetett *élve* a városmajori erdőbe, azt nem tudják megfejteni.

— **Négy rajkó és két gebe.** A cigánytelepités dolgában Debrecen vezet. Még törvény sincs csinálva rá — s ott mégis telepitenek már. Egyelőre csak négy rajkót kötöttek le a földhöz, de a szerény kezdethez bizonyára hozzácsatlakozik nemsokára a dusabb folytatás. A mezőrendőrségnek ugyanis sikerült végre elfogni egy karaván cigányt, amely a környékek valósággal réme volt. Loptak, rabolták s bizony még attól se riadtak vissza, hogy szorongatott helyzetekben emberre süssék el a puskát. A cigányok bekerültek az ügyészség fogházába s a rendőrség nyakán maradt négy kis purdé meg két nagyon hitvány lovacska. Ezekkel valamit kellett csinálni, mert az örökkévalóságig csak nem kosztoltathatja őket nemes Debrecen városa. Tehát fölcitálták a kapitánysághoz a város melletti téglavető cigányokat s azok között akadt egy, aki örökbe fogadta a négy purdét és örökül a két gebét. Szóval: a cigánytelepités, ha szerényen is, de már elkezdődött.

— **A grófné adóssága.** *Bécsből* jelentik, hogy az odavaló rendőrség tegnap este letartóztatott egy asszonyt, aki egy előkelő szállodában lakott és Chorinszky grófnénak vallotta magát. Az állitólagos grófné ékszerkereskedőknél értékes ékszereket vásárolt s a pénzzel adós maradt. A rendőrség megállapitotta, hogy az asszonynak egyáltalán nincs vagyona. Egyelőre vizsgálati fogságban tartják.

— **Életuntak.** *Csöpkő* János kocsis tegnap a Gergely-utca 25. számu ház istállójában nadrágszijára felakasztotta magát. Amikor észrevették, a szerencsétlen ember már meghalt. Holttestét beszállitották a törvényszéki orvostani intézetbe. Végzetes tettének okát nem tudják. — A másik életuntat *Horváth* Istvánnak hivják és viceházmester volt a Kossuth Lajos-utca 14. számu házban. Heves szerelemre lobbantotta szivét a házban szolgáló egyik csinos szobaleány, aki azonban érzéketlen maradt. A reménytelen szerelmest ez annyira elkeseritette, hogy öngyilkosságra határozta el magát. Az éjjel felment imádottjának a harmadik emeleten levő lakása elé és ott revolverrel főbe lőtte magát, azután leugrott az udvarra. A szerencsétlen ember összezuzott tagokkal, eszméletlenül terült el a kövezeten. A fegyverdörrenésre és a zuhanás tompa zajára összefutottak a házbeliek és gyorsan a mentőket hivták segitségül, akik az életunt szerelmest haldokolva a Rókus-kórházba vitték.

— **Eltünt.** *Leyner* Ferenc 21 éves cipészlegény ma a lakásáról eltünt. Levelet hagyott hátra a sógorának, *Meixner* Ferencnek, hogy öngyilkos lesz. A sógora jelentést tett a rendőrségnél, amely keresi az eltüntet, eddig azonban nem akadt nyomára.

— **Az orléansi herceg** öt pompás zergebakot lőtt e hó 13-ikán a Magas Tátrában Csorbán, ahol *József* és *József Ágost* főhercegekkel vadászott. Mind az öt zerge most dr. *Lendl* Adolf budai laboratóriumában (Donáti-utca 7.) látható, ahol a herceg trofeáit a londoni muzeum számára kitömette.

(x) **Aranyszőke** haj érhető el a *Golden Hair* folyadék néhányszori használata által. Nagy üveg 1 forint. Főraktár egyedül *Zoltán* B. gyógyszertárában, Budapest, Hold- és Nagy-Korona-utca sarkán.

FŐVÁROS.

(*) **Vizsgálat a mérnöki hivatal ellen.** Felkéretünk a következő nyilatkozat közlésére: A *Magyar Nemzet* és *Magyarország* e hó 17-én este megjelent számában, valamint ma reggel megjelent több napilapban közölt arra a hirre vonatkozólag, mely szerint a székesfőváros pénzügyi bizottsága november 14-én tartott ülésében ellenem és a vezetésem alatt álló hivatal ellen emelt vádak folytán méltóságos Márkus József főpolgármester ur a mérnöki hivatalban vizsgálatot tartott és ennek során *különféle rendetlenségeknek, sőt gyanus körülményeknek jött volna nyomára*, egész határozottsággal kijelentem, hogy ez az állitas *elejétől végig* rosszakaratu és minden alapot nélkülöző koholmány.

A főpolgármester ur ő méltósága e hó 17-ikén délelőtt — 24 órával előbb történt előzetes értesitésem után — megjelent ugyan a mérnöki hivatalban, azonban csupán és egyedül a törvényszerü számonkérő szék évi működésével kapcsolatos vizsgálat megejtése céljából.

Sem a főpolgármester ur ő méltósága részéről, sem más illetékes helyről ellenem, vagy a vezetésem alatt álló hivatal ellen semmi néven nevezendő vizsgálat folyamatban nincs, minden ezzel ellenkező állitás teljesen légből kapott valótlanság. Budapesten, 1899. november 18-ikán. *Heuffel* Adolf s. k. kir. tanácsos, a székesfőváros középitési igazgatója.

SZINHÁZ, ZENE.

** **Szent Erzsébet legendája.** Erzsébet királyné emlékezetét az Opera vasárnap Liszt *Erzsébet-oratóriumával* ünnepelte. Liszt, aki az egyházi zenének igazi reformátora volt, mert a régi, merev formákba belevitte a modern drámai kifejezést, az orkeszter egész szinpompáját: ebben az oratóriumban soha el nem muló emléket emelt magának. A jelenkor még mindig a Liszt óriás virtuózitásának a szuggesztiója alatt áll és elfogultságában még mindig nem tudja méltányolni Lisztben a nagy, merész, néha bizarr, de bizarrságában is csodálatosan érdekes zeneköltőt. Liszt sem vonhatta ki magát a Berlioz-Wagner-irány hatása alól, ez igaz: de Liszt müveiben eredeti egyéniség nyilvánul; Liszt nem szolgálag másolta Wagnert, hanem az uj irány keretében önállóan haladt tovább és átalakitotta, megnemesitette reformátori zsenivel az egyházi zenét. Kisebb zeneképeiben, leiró, epikus szimfóniáiban ne csodáljunk mást, csak a fényes hangszerelőt, csak a zenekari-effektusok mesterét; jól van, nem vitatkozom azokkal, akik azt állitják, hogy ezekben a müvekben az invenció sovány és csak a földolgozás brilliáns; de makacs elfogultsággal van az megverve, aki az *Esztergomi misében* az *Erzsébet*-oratóriumban és a *Krisztus*-oratóriumban nem akarja meglátni a nagy poétát, a fenséges hangulatokat keltő, mély inspirációval megáldott zeneköltőt. Irtak-e szebb egyházi zenét a mai században, mint Liszt Ferenc? A Krisztus-oratórium és az Erzsébet óratórium egyes részletei igaz jellemzés, költői szépség dolgában kiállják a versenyt Wagner legremekebb müveivel. A Krisztus-oratóriumban a pásztorok örvendezése Jézus bölcsője körül és a *Stabat mater*: felülmulhatatlanul illusztrálja a naiv öröm kitörését és a fájdalom fenséges gyászát. Az Erzsébet oratóriumban a csodaszép nyitány, a magyar mágnás bucsuzója, a gyermekek karéneke, a rózsa-csoda, Erzsébet könyörgése Zsófiához, a keresztes vitézek indulója, a koldusok kara, akik a Wartburgból kiüzött Erzsébet jóságát dicsérik, az angyalok kara és a latin szövegre irt egyházi karének elragadóan poétikus és hatalmas drámai erővel ható alkotások. Nem a fölkapott, divatos *Perosi* a reformátor, hanem Liszt Ferenc. Perosiból, a Palestrina-utánzóból, hamar kiábrándul a világ, de Liszt idők multával mindig nagyobb lesz és el fog jönni az igaz látásnak az a korszaka, amikor Lisztet odaültetik, ahová való: a modern világ legelső zeneköltői közé. — Az Opera vasárnapi előadásáról különös följegyezni valóink nincsenek. A főszereplők: *Rotter* (Erzsébet), *Takács* (Lajos őrgróf), *Hilgermann* (Zsófia), *Szendrői* (Hermann), Váradi (magyar mágnás) és *Beck* (várnagy) jól végezték feladatukat, de az ensembleból mégsem éreztük ki az oratórium fönséges szellemét. Ez a mü magasabban áll és több ihletet követel, mint egy rendes, hétköznapi operai előadás. A kórusok közül legjobban sikerült a koldusok karéneke az ötödik képben. Valamennyit igy kellett volna betanulni. Ebben volt hangulat és igaz, drámai kifejezés. Az angyalok lejövetele rendezésnek nagyon szép, de a kiállitás egészben véve nem fényes. Diszletekben és csoportozatokban több pompát fejthetne ki az Opera Liszt tiszteletére. *(á. e.)*

** **Cimzetes feleség.** A Nemzeti Szinház legközelebbi ujdonsága Curel *Cimzetes feleség* cimü két felvonásos szinmüve lesz, amely Kóbor Tamás forditásában december 1-jén kerül először szinre a következő szereposztással: Renneval Henri *Császár* Monneville Theodor *Bercsényi*, Renneval François *Török* Irma, Monneville Helén *Helvey* L., Guilleraudné *Paulayné*. Ezzel egy estén adják még Somorjai *Kiváltságok* cimü 1 felvonásos dramolettjét is, amelyben *Mihályfi* Dezső és Cs. *Alszeghy* Irma játszszák a szerepeket. *Malonyai* Dezső *Fél emberek* cimü társadalmi szinmüve december második felében kerül először szinre. Vasárnap e hó 26-án az *Ember tragédiájo* adják általános bérletszünetben; délután 2½ órakor pedig Sudermann *Otthonát* ugyancsak bérletszünetben, leszállitott helyárakkal.

** **Hirek a Vigszinházból.** *Feydeau* bohózatát az összes eddigi előadásokon zsufolt ház nézte végig. A darab rendkivüli sikerére való tekintettel a *Vigszinház* igazgatósága az *Osztrigás Miciet* e hétnek minden napjára kitüzte, és *Lavedan Szecesszió* cimü korrajzának tervezett bemutatóját későbbre halasztotta. Ugy értesülünk, hogy az *Osztrigás Mici* után nem *Lavedan* szinmüve, hanem egy eredeti ujdonság fog bemutatóra kerülni. Jövő vasárnap, november 26-án, ugyancsak mérsékelt helyárak mellett, a kinematografikus képek uj sorozatának bemutatásával a *Mozgó fényképek* cimü bohózat kerül előadásra és pedig hatvanötödször. Holnap délután *Az Arany kakas* előadásban *Góth* Sándor szerepét *Fenyvesi* Emil játszsza. Az *Osztrigás Miciben Corignon* hadnagy szerepét a gyöngélkedő *Góth* Sándor helyett *Tapolczay* Dezső játszsza.

** **A Népszinház uj angol operettje.** A *Népszinház* igazgatósága, mint értesülünk, egy uj angol operettnek az előadási jogát szerezte meg, amelyet legutóbb óriási sikerrel adtak angol szinpadokon. Az uj operett a jövő év ujdonságai közt fog nevezetes szerepet vinni.

Van szerencsém a n. é. közönséget ez évben is figyelmeztetni, hogy **tokaji aszu- és szamorodni boraim kizárólagos** eladásával az osztr. magy. birodalom részére

Radó és Társa, magy. borpince Főraktár: V., Mérleg-utca 4. szám. Fiók: VII., Erzsébet-körut 56. szám.

hirneves budapesti céget biztam meg, hol boraim mindig nagy választékban és hamisitatlan minőségben az általam megállapitott árakon kaphatók.

Tisztelettel **Lonszky Adolf** tiszkai borterme.

** **Az asszonyregement.** A *Magyar Szinház*ban november huszonharmadikán, csütörtökön, éri meg *Sulamit*, Goldfaden zsidó daljátéka, az ötvenedik előadását. A jubiláris előadáson, amelylyel *Sulamit* le is kerül a müsorról, a három főszerepet *L. Komáromi* Mariska, *Ledofsky* Gizella és *Beöthy* játszszák, akik nagy sikerrel kreálták a darabot. — Az *Asszonyregement* cimü *Reiner-Rosenzweig*-féle operett november huszonnegyedikén kerül bemutatóra. Az operett szereposztása a következő lesz:

Szerencsy — *Rózsahegyi*. Éjszaky Emilia — *Margó* Zelma. Mandl — *Sziklai*. Lábas, szereposztó — *Boross*. Tettey, százados — *Ráthonyi*. Rézi, manicure — *Láng* Etel. Mehmed — *Mátrai* József. Matolay Alexandrine, ujságiró — *Varga* Anna. Vadászhadnagy — *Béres* Marcsa. Dsidáshadnagy — *Gombaszögi* Margit. Tüzérhadnagy — *Horváth* Julcsa. Sorhajózászlós — *Fenyvessi* Erna. Huszárhadnagy — *Rózsa* Lili. Honvédhuszárhadnagy — *Hében* Anna. Ludovikás — *Haraszti* Hermin. Az *Asszonyregement* főpróbáját csütörtök délelőtt tizenegy órakor tartják meg.

** **Duse és az impresszáriója.** *Duse* Eleonora a párisi *Figaro*hoz intézett levelében kijelenti, hogy megszakitotta összeköttetését *Schürmann* impresszárióval, aki külföldi vendégjátékait eddig szervezte. Hogy a meghasonlásnak az olasz tragika és impresszáriója közt mi az oka, erre *Duse* hallgat levelében. Egyuttal megemlitjük, hogy *Duse* hülési baja olyan komoly természetü, hogy a *berlini* Lessing-Theaterben tervezett vendégjátéka egészen elmarad.

** **A Vigszinház uj bohózata.** A *Vigszinház*, mint már emlitettük, megszerezte *Blumenthal* és *Kadelburg*nak *Mikor visszatértem* cimü legujabb bohózatát, amely tudvalevőleg folytatása az *Arany Kakas*nak. A darab *Fái* Béla átdolgozásában, értesülésünk szerint, még ebben az évadban bemutatóra kerül.

** **A szegedi nyári szinház.** A *szegedi* szinügyi bizottság tegnap ülést tartott, amelyben a *Szegeden* felépitendő Nyári Szinkör kérdését is tárgyalták. A bizottság február elején akarja megkezdeni a szinkör épitését, hogy a társulat május havában már meg is kezdhesse benne az előadásokat.

** **Tábornok-operaszerző.** Csak nemrégiben irtuk meg, hogy *Konstantin* nagyherceg leforditotta *Hamlet*et s egy udvari mükedvelői előadáson maga játszotta is el. Most azt olvassuk egy *pétervári* ujságban, hogy az ottani udvari operában a napokban adtak elő egy *Sarazin* cimü operát, amelynek szerzője *Cui* Cézár tábornok. A dalmü zenéje a kritikák szerint rendkivül melodikus és hangszerelése is nagy zenei tudásra vall. A tábornok operájának igen nagy sikere volt, a szerzőt sokszor hivták a lámpák elébe. A cár engedélyével a tábornok-szerző frakkban meg is jelent. Az orosz hadseregben, ugy látszik, sok a müvészlélek.

** **Hangversenyek.** A Grünfeld-Berkovits-Riedl-Bürger vonósnégyes december 3-án d. u. 4½ órakor a Royal-szálló dísztermében tartja harmadik népszerü kamara-hangversenyét. Polónyi Elemér zongoramüvész közremüködésével. Ujdonságul Miroslaw Weber pályadijat nyert hetese kerül előadásra, melyben Böhm F., Wissendorff H., Beck P. és Seiffert K. urak a m. kir. Opera tagjai is közremüködnek. A müsor többi száma Rubinstein zongora-gordonka sonatája és Mozart B-dur vonósnégyese. Jegyek Rózsavölgyi és Társa udv. zenemükereskedésében (Kristóf-tér) válthatók. — *D'Albert* Jenő keddi hangversenyének a müsora a következő:

1. Bach, Passacaglia (C-moll), 2. Bethoven, Szonáta 53. mü (C-dur), 3. Chopin, Nocturne, 9. mü 3. sz., 4. Schubert, Tema von Varazioni, 152. mü 5. sz.

** **Perosi-Szalon.** *Milanó*ban részvénytársaság alakult, amely a *della Pace* nevü régi templomot *Perosi-Szalon*ná alakitja át, amelyben kizárólag a fiatal pap-zeneszerző oratoriumait fogják előadni. A *milanói* érsek huszonöt esztendőre engedte át s átalakitási költsége százötvenezer márka. Az oltár előtt elterülő helyre emelvényt csinálnak a zenészek és az énekkar számára, a templom hajóját pedig amfiteatrális formára szabják s kétezerkétszáz főnyi közönségre rendezik be. *Perosi*nak uj, *A bethlehemi gyermekgyilkosság* cimü oratoriuma lesz az első, amelyet be fognak mutatni. *Perosi* legközelebbi, hetedik oratoriuma *Jézus bevonulása Jeruzsálembe* lesz.

** **A Budapesti Zenekedvelők Egylete** vasárnap délben rendkivüli közgyülést tartott, a tagok nagy részvétele mellett. *Bellovics* Imre igazgató inditványára elnöknek közfelkiáltással *Ormódy* Vilmost választották meg. A választás további eredménye a következő: alelnök *Vészi* József, igazgató *Bellovics* Imre, titkár *Hofrichter* József, ügyész dr. *Vincze* Ignác, pénztáros *Stenzinger* Géza, gazda *Steiner* Jenő. Azután a pártoló tagok sorából 10, s a müködő tagok sorából 20 tagot választottak be a választmányba.

** **Trója bevételének premièrje.** *Berlioz* hátrahagyott dalmüve, *Trója bevétele* tegnapelőtt került először szinre a *párisi* nagy operában. Berlioz 1856-ban kezdte el irni a *Trójaiak* cimü operáját, amelynek *Trója bevétele* az első része. Az opera második részét *A trójaiak Karthágóban*, először a *Théâtre Lyrique* adta elő 1868-ban. A második részt egész a mai napig egy szinházigazgató sem merte előadatni; féltek, hogy páratlan zenei szépsége mellett is kudarcot vallanak, a minden cselekményt és mesét nélkülöző dalmüvel. A tegnapi première igazolta szinházigazgatók félelmét: *Trója bevétele* nem aratott sikert. A klasszikus egyszerüségü zene, amely sok helyen eléri a fenségest, a csodálatos hangszerelés, a gondos, bámulatra méltó rendezés nem tudta fellelkesiteni a közönséget, amely nem találta meg benne a drámai müvek szükséges kellékét, az életet. Az egész dalmü inkább dramatizált szimfónia, mint opera. A közönség minden felvonás után egy-kétszer kihivta a szereplőket. A taps azonban hideg, erőtlen volt.

** **A bécsi opera takarékossága.** A *bécsi* operába is beütött a takarékosság, még pedig, ha egy ottani ujság hirének hitelt lehet adni, elég különös módon. Az udvari intendatura ugyanis felkérte *Mahler* igazgatót, hogy a nagy *Wagner*-operákat minél ritkábban tüzze müsorra, mert előadásaik rendkivüli költségekkel járnak.

** **A belgrádi nemzeti szinház jubileuma.** A belgrádi *nemzeti szinház* holnap ünnepli meg fennállásának harminc éves jubileumát. Az első szerb szinház alapját Mihály fejedelem rakta le, aki azonban nem érhette meg annak megnyitását, miután időközben 1868. junius 8-án meggyilkolták. Utódja, a kiskoru Milán fejedelem és Risztics János volt régens nyitották meg most harminc éve Vuics Jován szerb iró hazafias darabjával. A belgrádi *nemzeti szinház* jubileuma bennünket annyiban érdekel, hogy a magyar népszinmüirodalom jelesebb termékei, köztük a *Falu rossza* (Szeoszka lola) a *Vörös haju* (Rigya kosza) mind müsoron vannak, természetesen a szerb népélethez idomitott átdolgozásban.

** **Debreceni szinészet.** *Komjáthy* János szintársulata az ujdonságok gyors és stilszerü szinrehozatalával s egyébként is összevágó előadásokkal gyönyörködteti a debreceni közönséget. Komjáthy állandó vendég gyanánt megnyerte *Perényi* Margitot, a kolozsvári Nemzeti Szinház volt szubrettjét. Az ő szereplése óta olyan szép operett- és népszinmü-előadások esnek a debreceni szinpadon, aminőt egyetlen vidéki szintársulat sem produkál. A közönség kedvence mellett nap-nap után tapsokkal és virággal tüntet. Kivüle *F. Kállai* Lujza és *Rubos* Árpád az énekes előadások erősségei.

** **Szerződtetett szerzők.** A szinházak eddig csak szinészeket és teknikai személyzetet szerződtettek, az uj *hamburgi* szinház az, amely ezen a téren egy lépéssel tovább ment és — szerzőket szerződtetett a maga számára. Egy *berlini* távirat jelenti, hogy a hamburgi szinház *Blumenthal és Kadelburg*-ot, az oly népszerüvé vált német bohózatirókat évi tizenkétezer márka fizetéssel szerződtette azzal a kötelezettséggel, hogy darabjaikat a jövőben ebben szinházban kötelesek először előadatni. Ezen az összegen felül a szerzők megkapják a szokásos tantièmeket.

** **Vidéki szinészet.** A *miskolci szinház*ban legutóbb a *Makrancos hölgy* került szinre. A cimszerepben *Markovics* Margit, aki a vidék legjelesebb drámai szendéinek egyike, kiváló alakitásával sikert aratott. *Petruchiot Bagi* Gyula játszotta. A társulat a *Görög rabszolga* előadására készül. — *Kassá*ról irják nekünk: *Szendrey* Mihály társulata a közönség nagy és állandó érdeklődése mellett müködik az uj kassai Nemzeti Szinházban. Az elmult héten nap-nap mellett zsufolt házak nézték végig az előadásokat. Nagy volt különösen a *Baba* sikere, mely eddig 6-szor került szinre, mindannyiszor teljesen telt ház előtt. A közönség kedvencei különösen Rontay Boriska, Káldy Mariska és György Ilona, kiknek minden egyes fellépte egy-egy ujabb siker. Szendrey Mihály már jóformán teljesen szervezte jövő évre is társulatát. A jelenlegi tagok közül távoznak: Serfőzy Etel, Parlagi Kornél, Biró Irén, Cs. Radó Rózsi, Csiszér Kálmán, Árkossy Vilmos, Nagy Margit, Havassy Szidi; ujabban szerződve lettek: Hunyady József, Hevessy Gábor, Árpássy Kata, Czene Stefi, és Kőrössy Juci. A szinügyi bizottság e napokban ülést tartott és Szendreyvel szemben teljes bizalmat szavazott. Érdekes különben, hogy a kassai közönség, de különösen a szinügyi bizottság élénken protestál a fővárosi lapokban is hangoztatott azon feltevés ellen, mintha Kassa Leszkay András fiókja volna szinházi tekintetben. A kassai szinházat Szendrey Mihály kapta meg — Leszkay csupán anyagi jótállást vállalt érte. És hogy mennyire meg vannak elégedve Szendrey Mihálylyal, és mennyire szeretnék még annak látszatát is megszüntetni, mintha Kassa csak fiókváros volna, kitünik abból is, hogy a szinügyi bizottság már most is hajlandónak mutatkozott Szendrey Mihályt Leszkay anyagi jótállása alól felmenteni.

** **Házi hangverseny.** Ugyancsak változatos lesz a müsora annak a hangversenynek, amelyet előfizetői szórakoztatására a *Telefon Hirmondó* holnap (hétfőn) este rendez. Ebben a koncertben ugyanis a rendes magyar számokon kivül, lesznek *olasz* és *francia* programmpontok is. *Carmen de Fuendes* és *Guiseppe Bondon* olasz duettet énekelnek, egy kiváló francia énekesnő pedig a legujabb párisi kuplékkal fogja gyönyörködtetni a hallgatóságot. Mellettük közremüködnek még: *Kovács* Rózsi, R. *Kovács* Laura, *König* René, *Lanberger* Henriette, *Stiller* Alice, H. *Vukovics* Aranka, *Wéber* Margit, *Molnar* László, *Stroosz* Árpád. Kezdete ½9 órakor lesz. Utána 11 óráig felváltva *katonazene* és *cigánymuzsika* lesz hallható a kagylókon.

MÜVÉSZET.

□ **A magyar huszárság képe.** A világ első katonáját dicső multjában és szép jelenében bemutatja a párisi kiállitásban a magyar osztály. Külön terembe gyüjtik a huszárság relikviáit s ennek a teremnek egyik falát óriás méretü, 18 méter széles olajfestmény disziti, amely müvészi előadásban mutatja be a magyar huszárság dicsőséges történetét. Az uj országház egyik emeleti termében dolgozik e nagyméretü képen *Vágó* Pál és *Pataky* László. Tán egy hónapja, hogy hozzáfogtak a festéshez s remélik, hogy még karácsony előtt elkészülnek vele. Most még a délibábos magasságban előrevágtató huszárok száz meg száz alakját látni csak, a háttér és a kép mellékes részei még csak ezután kerülnek sorra. De a meglevő rész igen kellemes izlelitőül szolgál arra, hogy milyen lesz a kész munka. Lenn a jobb sarokban őrtüz körül, kipányvázott paripáik mellett heverész néhány huszár elmerengve, pipálgatva, beszélnek régi dolgokról. Az őrtüz füstje hatalmas gomolyokban huzódik el a csillagfényes róna felett s végigszállong az egész kép szélességén. Ebből a tüz-szülte föllegből bontakozik ki a huszárság régi tipusainak hosszu sora. Hosszu vágtató sor, tüzés paripákon, kivont szablyával, támadó lázban. Mögöttük hajlik negyedivben a látóhatár, szinte a földgömb egy szeletét látnók. Azon állanak sorban Európa katonái, a huszárdéfilé bámulói, élükön a nagy Napóleonnal, aki megsüvegeli a világ első katonáját. Minő pompás hadi sor ez a végnélküli, változatos, más és más alakban s szinben megujhodó huszársereg! Legelől ködbenuszó homályos lovasalakok, lándsával, utánuk az Árpád-kor s az Anjouk alakjai, azután mind ujabb s ujabb csapatok, kurucok, labancok, Mária Terézia-huszárok és igy tovább. A tipusok gazdag változatossága életet önt az egyhangusággal fenyegető kompozició-feladatba. Már a mostani formájukban is rendkivül lekötik érdeklődésünket a vágtató paripák és a rajtuk ülő mokány legények. Egy-egy lófej tiz széles és biztos ecsetvonással van odakenve: csodáljuk a teljes routint és a ló ily teljes ösmeretét. Nem kevésbé érdekesek a huszártipusok. Tömérdek magyar karakter és temperamentum halmozódott itt föl. Különösen a kuruc-labanc csoport, amely a nagy kép központja, gazdag, változatos alakokban. Érdeklődéssel várjuk a nagyméretü diszitő kép befejeztét.

TUDOMÁNY. IRODALOM.

○ **Uj Idők.** A Lánchid jubileumával és az uj alföldi müut megnyitásával számos képben és érdekes szövegben foglalkozik az Uj Idők e heti száma. Horkayné a hét szinházi ujdonságairól cseveg. Történelmi jelentőségüek a képek közül a felsőmagyarországi renaissance épitészetről közölt illusztrációk, valamint Brandenburgi Katalin diszruhája és Apafy Mihály meg felesége templomi széke. A szövegben van regény *Herczeg* Ferenctől, novella *Malonyay* Dezsőtől és *Lauka* Gusztávtól, továbbá számos apró cikk, zenekedvelőknek pedig egész oldalas kóta: a boerok nemzeti dala az eredeti szöveggel és annak forditásával együtt.

○ **Fővárosi Lapok.** A *Thury* Zoltán szerkesztésében megjelenő *Fővárosi Lapok* e heti száma is rendkivül gazdag szövegben és képekben egyaránt. *Balkay* Béla Eötvös Károlyról irt egy hosszabb cikket, ötletes és változatos a krónika-, irodalom- és a szinház-rovat is.

SPORT.

.*. **A bécsi footballcsapat veresége.** Ma délután tartotta a Budapesti Torna Club ez évben utolsó nemzetközi mérkőzését és pedig ezuttal a bécsi Union Sport-Klub csapatával igen nagy közönség előtt. Az utolsó küzdelem végre sikert hozott a magyar football sportnak, amennyiben a magyar csapat fényes diadalt aratott a bécsiek fölött, 4 : 0 goallal verve le az osztrák sportklub játékosait. A Torna-Club csapatán fokról fokra látszik a javulás, s ma már kitünő összhangot mutatott a játéka, fölénye pedig minden pillanatban látható volt ellenfelével szemben s a küzdelem kizárólag a bécsiek mezején folyt le. Baleset is történt a magyar csapat egyik legjobb tagjával, Yolanddal, ki izomgörcsöt kapván, kénytelen volt a versenyt feladni.

Ugyancsak ma délután mérkőzött a *Magyar Football Klub* Erzsébetkirályné-uti saját pályáján a budapesti III. kerületi torna- és vivó-egylet football csapatával. Itt a Magyar Football Klub győzött igen nagy stilusban, mert amig a III-ik kerületi csapat csak egy goalt csinált, addig a Magyar Football Klub 6-szor dobta a labdát az ellenfél kapujába. A Magyar Football Klub játékosai egytől-egyig kitettek magukért, a III. kerületiek csapatában pedig: Csősz a kapuvédő, Fazekas, Ruda és Fekete tüntek ki.

.*. **Kreutzbruck százados visszavonulása.** Kreutzbruck Zdenkó százados, a champion urlovas, mint a *Sportértesitő* illetékes forrásból értesül, végleg elhatározta, hogy visszavonul az urlovas versenyektől s jövőre legfeljebb a nagy pályák hadseregi akadályversenyeiben fog évenként egy-kétszer lovagolni. *Geiszt* Gáspár már kiszemelte Kreutzbruck utódját *Szemere* Kálmán százados személyében, akit már fel is kért, hogy istállójának állandó lovasa legyen. Ezzel el van döntve, hogy ki lesz a jövő urlovas championja, mert a mellett, hogy Geiszt Gáspár istállója különben is domináló szerepet játszik az urlovas pályákon, Szemere százados ez idén már Kreutzbruck Zdenkó mögött 27 győzelemmel a második helye

foglalta el a győztes urlovasok sorában. Kreutzbruck százados visszavonulásával a legérdekesebb urlovas karrierek egyike szakad meg, amelyet rekord dolgában nálunk utolérni sohasem fognak. Kétévi utolsó szereplése alatt, 1897. és 1899-ben — 1898-ban csak elvétve lovagolt — nem kevesebb, mint 145 győzelmet aratott Kreutzbruck százados, aki ezzel az egész világon rekordot teremtett.

*** **Megszünt turf-álnevek.** Csetei *Herczog* Mór és *Mautner* Viktor megszüntették turf-álnevüket, a Mr. *Duke* és Miklósfalvi ménes álnevet s jövőre már a saját nevük alatt futtatnak. Ugyan ezt cselekszi *Guttmann* Móric is, aki eddig Mr. *Dorryt* néven futtatott, dr. *Day* ellenben nemcsak álnevét szüntette be, hanem versenyistállóját is s egész lóanyagát eladta Spider trainernek.

*** **Magyarok a párisi olympiai játékokon.** Az országos olympiai bizottságba sürün jelentkeznek azok a testedző sportegyesületek, amelyek részt szándékoznak venni a jövő évi olympiai játékokon. A bizottság felkéri a csatlakozni kiváló egyesületeket, hogy szándékukat s az országos bizottságban való képviselőjüket *Krepelka* Béla, a Magyar Atletikai Klub titkárának (Budapest, Szentkirályi-utca 22, Magyar Atletikai Klub) jelentsék be.

*** **Disztorna.** *A Budapesti (budai) Tornaegylet* ez idei disztornáját december 7-ikén a következő műsorral tartja meg: I. Felvonulás. II. Szabadgyakorlatok. III. Csapatok tornázása. IV. Iskolatornázás a magas nyujtón. V. Mintacsapat tornázás bottal. VI. Versenytornázás. És pedig összetett verseny: magas nyujtó; távol-ugrás; ló. VII. Versenydijak kiosztása.

*** **Simoun.** Igy hivják a jövő versenylócsodáját, gróf *Festetich* Tasziló nagyot igérő *St. Simon-Dornröschen* csikóját, melynek szereplése elé igen nagy várakozással néznek most a sportkörök. Ez a származás a képzelhető legelőkelőbb a lóvilágban, — egy okkal több arra, hogy *Simoun* ne legyen jó versenyló, mivelhogy legutóbb éppen a legnagyobb származásu lovakból lettek a legrosszabb versenylovak. De még ha ez az eset is történik *St. Simon* csikójával, *Simoun* mégis kiváló szerepre van hivatva, ha a versenypályán nem, legalább gróf *Festetich* Tasziló ménesében, melynek ő lesz egyik legnagyobb kincse a tenyésztésben.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A milanói bünpör.** A milanói esküdtszék most kezdte meg annak a gyilkosságnak a tárgyalását, melynek *Notalbartolo* palermoi bankigazgató esett áldozatul. A bünpör tárgyalásának első napján a tetteseket *Garufit* és *Carollat* hallgatták ki. Mindkét vádlott tagadta a terhére rótt büncselekményt. A tárgyalás második napján az első tanu Notarbartolo tengerészhadnagy, a meggyilkolt fia, lépett a törvényszék elé s vallomását avval kezdte, hogy ha igaz is az, hogy a gyilkosságot a két vádlott követte el, de a büncselekmény értelmi szerzőjének *Palizzolot*, Palermo város képviselőjét tartja. Ez a leleplezés óriási izgatottságot keltett s valószinüleg azt eredményezi, hogy a tárgyalást elnapolják és pótvizsgálatot rendelnek el.

Rómában éppen ülést tartott a kamara, mikor a táviró hirül hozta a fiatal *Notalbartolo* vádját. Palizzolo képviselő is jelen volt a gyülésen s mikor megtudta, hogy mivel vádolják, rögtön elhagyta az ülésterme t.

A *Tribuna* mai számában *Palizzolo* tiltakozik Notalbartolo vádja ellen s hangsulyozza, hogy a meggyilkolttal mindig benső barátságban volt. Az a tény, hogy őt már több izben választották képviselővé, azt bizonyitja, hogy Palermóban senki sem tételez fel róla ilyen szörnyü elvetemedettséget. Különben ő maga is követelni fogja, hogy a vizsgálatot megindítsák ellene.

§§ **Diszoklevelek.** *Herczeg* Sándor avval foglalkozott, hogy boldognak, boldogtalannak patikajogot, rendjelet, kitüntetést igért. A honoráriumot zsebre tette, de az igért kitüntetéseket és patikákat sohasem szerezte meg. Mikor a rendőrség nyomára jött üzelmeinek s letartóztatta, a belügyminiszter azt a gyanuját közölte a főkapitánynyal, hogy Herczegnek büntársai vannak a miniszterium ban. A kutatásnak csakhamar megvolt a kellő eredménye, mert a rendőrség letartóztatta *Berecz* Gyula napidijast és *Máder* Ede irodatisztet. A nyomozat után a két büntársat szabadlábra helyezték, de Herczeget eltoloncoltatta a rendőrség. Ennyi viszontagság után is azonban maradt Herczegben annyi vakmerőség, hogy a napokban keresetet inditott néhány gyáros ellen, akiknek az 1897-iki londoni és párisi zugkiállitásokon nagy kitüntetéseket igért, de akik utóbb megtagadták tőle a kikötött honoráriumot. A törvényszék Herczeget elutasitotta ezvel a keresettel s itéletét avval indokolta meg, hogy a szóban forgó kiállitások szédelgésen alapultak s igy kitüntetései is merőben értéktelenek. Minthogy pedig erkölcsellenes cselekményekből nem származhatnak perrel érvényesithető követelések, Herczeg Sándor nem követelheti sem a kikötött diját, sem költségeit.

§§ **Rajah Ranyt.** A büntetőtörvényszék vádtanácsa tegnap foglalkozott Rajah Ranyt Sinhyi indus nőimitator ügyével. A törvényszék, miután az imitator cselekménye csak vétséget képez, melyért különben is megbünhődött azáltal, hogy nyolc nap óta le van tartóztatva, szabadlábra helyezte Rajah Ranyt.

Nyilttér.

INHALATORIUM Mell, gége, garat, orrbetegeknek, asthmásoknak pneumatikus kurák.
Erzsébet-körut 6., I. em. Rendelés 2—4.
d. u. Egész nap nyitva. Dr. LASZKY.

Magyar szabók és katonaszabók részére megjelent nagyterjedelmü árjegyzékem több mint 500 ábrával.
Hohenberg Ferenc, Budapest, VI., Nagymező-utca 46. saját házában. Külön árjegyzékek, butorpaszományról, arany, ezüst zsinórokról és temetkezési intézetek teljes berendezéseiről stb.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

A köztársaság diadalának szobra.

Páris, november 19. *Loubet* köztársasági elnök *Waldeck-Rousseau*, *Millerand*, *Leygues* és *Decrais* miniszterek kiséretében háromnegyed 1 órakor az Elyséeből a Place de la Nationra ment a köztársaság szobrának leleplezési ünnepére. A községtanácsosok és számos vidéki polgármester ünnepi menetben vonultak a városházáról a *Place de la Nation*ra. Dél óta számos munkástestület és küldöttség foglalt állást a Place de la Republiqueon és a Boulevard Richard Lenoiron, mindannyian zászlókkal és zenekarokkal. Az idő pompás.

Páris, november 19. *Loubet* elnököt a közönség a Place de la Nationra vivő uton mindenütt ovációban részesitette. Különösen lelkesült volt a fogadtatása a téren, amelyen óriási néptömeg gyült egybe. A közönség a miniszterelnököt szintén viharosan éltette. *Loubet* elnök a miniszterektől, szenátoroktól, képviselőktől és községi tanácsosoktól körülvéve, jelen volt a több százra menő testületek, küldöttségek, munkás-szindikátusok és iskolás-gyermekek elvonulásának kezdetén; mi alatt őt és a miniszereket is lelkesen éltették. Az elnök és kisérete ováció közepette délután fél 4 órakor elhagyta az ünnepély szinterét, mig az elvonulás tovább folyt.

Páris, november 19. Az egyetlen incidens, amely a testületeknek a köztársaság diadalát ábrázoló szobor előtt való elvonulása alatt történt, abban állott, hogy egyik elvonuló csoport vörös lobogót bontott, amelyet a rendőrség lefoglalt. Jelentéktelen verekedés támadt, mely alkalommal többeket letartóztattak. A testületek elvonulása szinekben pompázó látványt nyujtott. Helyenkint ily kiáltásokat lehetett hallani: *Éljen a szocializmus*! Majd *Rochefort*, *Mercier* és *Déroulède* ellen irányuló kiáltások hallatszottak. Több csoport az elvonulás alatt dalokat énekelt. Este ½7 órakor még folyt a testületek elvonulása, bár a hivatalos személyiségek számára fenntartott emelvények már üresek voltak.

Napirend.

Naptár. Hétfő, november 20. — Római katolikus: Val. Bódog. — Protestáns: Emilia. — Görög-orosz (november 8.) Mihály v. — Zsidó: Kiszlev 18. — A nap kél 6 óra 58 perckor. — Nyugszik 4 óra 1 perckor. — A hold kél délután 6 óra 39 perckor. — Nyugszik délelőtt 9 óra 45 perckor.

A *pénzügyminiszter* fogad délután 4 órakor.

A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése d. e. 10 órakor a régi városházán.

Erzsébet-emlékünnepek az iskolákban.

A tudományos akadémia III. osztályának ülése délután 5 órakor.

A Fröbel-nőegylet Erzsébet-ünnepe délelőtt 11 órakor saját helyiségében.

Esküdtszéki tárgyalás délután 3 órakor. Tárgyalásra kerül *Szemnecz* Emil sajtóperе *Zimándy* Ignác ellen.

Nemzeti muzeum: Természetrajzitára, nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett megtekinthetők.

Iparművészeti muzeum zárva.

Teknologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—5-ig.

Közlekedési Muzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig és d. u. 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

Iparművészeti muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig és este fél 7 órától fél 9 óráig.

Egyetemi könyvtár zárva.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkép-gyüjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság Kerepesi-ut 20. I. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-től délután 2 óráig. Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tudakozó-osztály Kerepesi-ut 22. szám I. emelet. Hivatalos órák 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—16. Hazai termékek állandó kiállitása. Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a Házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti Iparcsarnokban nyitva télen délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-től 12 óráig és délután 3-tól 5-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelmi muzeum külföldi kirendeltségeinek vezetőségével megbizott üzletvezetőség V. Váci-körut 32. szám.

Szórakozó helyek.

Állatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész uj szenzációs müsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes müsor.

Miakits M. bor és sörcsarnoka az Urania szinház mellett Kerepesi-ut 19. naponként zeneestély. Saját termésü borok.

Páris szálloda. Váci-körut. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Szinház-épület. Banda Marci hangversenye.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince öt-termekben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferkó hires szólisták hangversenye.

Gregorits Ferenc éttermei Duna- és Lipót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazene.

Lantos-féle Erdélyi vendéglőben naponta a legkitünőbb erdélyi ételek és italok. Olcsó árak! Pontos kiszolgálás hölgyek által.

Margithid-kávéház. Lipót-körut 2. sz. Balogh Lajos és Dobronyi Géza zenekara hangversenyez.

New York-kávéház éttermei esténkint honvédzenekar hangversenye.

Union-Szálloda diszes nagy étterem, villanyvilágitás, specialitás *kerékpárterem*.

Orient kávéház. Kerepesi-ut. Sági Pista zenekarának hangversenye és Schreier müvész.

Keleti kávéház. Dankó Gábor margitszigeti zenekarának hangversenye. Minden este Szulamit.

Hegyesi József müszakács kitünő konyháját helyben és vidéken ajánlja jourokra.

Bodega-pince, ujonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

KÖZGAZDASÁG.

A Nemzeti Baleset Biztositó Részvénytársaság ez év október havában 2019 darab balesetbiztositási kötvényt állitott ki, melyek halálesetre 11,686.194 korona, rokkantság esetére 19,059.694 korona és mulékony keresetképtelenség esetén 10.798 korona napi kártalanitásra biztositott összegekről szólanak. Ugyanezen időszakban összesen 818 baleset és pedig 17 haláleset, 59 rokkantsági eset és 742 mulékony keresetképtelenségi esetet jelentettek be a nevezett társaságnál.

Sneidig egyenruhákat
készit
BLUM SÁNDOR
Budapest,
Váci-utca 12. szám.

Köznép-osztály,
Frakk 5 frt.
Nadrág 3 frt.
Mellény 1 frt.
Ferenc József-kabát 4 frt
Jaquet 3 frt.
ROTHBERGER JÁKAB
Kristóf-tér 2. I-ső emelet.

ERENYI-féle
Ichtiol-Salicylből egy tégely megszüntet mindennemü sömörbetegséget, bőrkütéget, izzadást. Szagtalan! Artalmatlan. 8931

GYEREKRUHÁT
és fehérnemüt, valamint egész gyermek-kelengyét, divatos és szolid kivitelben, olcsón készit
FRIEDMANNÉ HERZ IRÉN
Budapesten, VI. ker., Bajnok-utca 1. szám.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Hétfő, 1899. évi november hó 20-án.
Zárva.

NEMZETI SZINHÁZ.
Hétfőn, 1899. évi november hó 20-án.
Az aranyember.
Eredeti dráma 5 felvonásban, előjátékkal 7 képben
Irta Jókai Mór.
Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.
Hétfő, 1899 évi november hó 20-án.
A kis szökevény.
Operett 3 felv. Irták Hicks és Nicholls. Forditották Kacziány Géza és Makai Emil. Zenéjét szerzették Monkton és Caryll.
Személyek:

Lord Coodle	Tollagi	Gray	Küry Kl.
Lady Coodle	Krecsányi	Flipper	Kovács M.
Stanley Ed.	Szirmai	Carmenita	Hegyi
Dorottya	Radványi	Alice	Blaha S.

Kezdete 7 órakor.

VIGSZINHÁZ.
Hétfő, 1899. évi november hó 20-án.
Osztrigás Mici.
Bohózat 3 felv. Irta: Feydeau. Forditotta: Béldi Izor.
Személyek:

Petypon	Hegedüs	Corignon	Tapolczai
Gabrielle	Nikó L.	Montgicourt	Balassa
Tábornok	Szathmáry	Guerrisac	Bárdi
Clementine	Almási L.	Virettené	Makróczyné
Osztr. Mici	Delli E.	Báróné	Bálint R.

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.
Hétfő, 1899. évi november hó 20-án.
L. Komáromi Mariska asszony felléptével.
Szulamit.
Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából irták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzette: Davidsohn Emánuel.
Személyek:

Monaóh	Szilágyi	Szulamit	Komáromi
Áron	Mátrai	Abigail	Rózsa
Absolon	Beöthy	Cingitang	Rózsahegyi

Kezdete 7½ órakor.

URÁNIA SZINHAZ
Kerepesi-ut 21.
Hétfő, november 20-án
½8-kor:
Küzdelem az északi pólusért.
3 felvonásban, 15 jelenetben és 37 képben. Átdolgozta Cholnoky J. egy. adj.
Ezt megelőzi
A naprendszerről.
Tudományos előadás vetitett képekkel. Irta Kövesligethy Radó egy. tanár.

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Ma
JANE PIERNY
első vendégjátéka.
Egy nap egy párisi müvésznő életéből.
A mulató villanyos világitása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készittettek.
Elővételi jegyek **Weiss A.** nagy szivartőzsde IV., Károly-körut 26. és a mulató nappali pénztáránál kaphatók.

Előleges jelentés.
Van szerencsém a n. érdemü közönséget értesiteni, hogy az
Andrássy-ut 32. sz. a. levő
VEITH-kávéházat
a mai napon átvettem és azt a modern kor igényeinek megfelelőleg teljesen ujonnan berendeztetem és átalakittatom.
A mig a munkálatok tartanak, a helyiség zárva marad.
A n. é. közönség szives pártfogásáért esedezve vagyok
kiváló tisztelettel
Bronner Miksa
a Beliczay kávéháznak
volt főpincére.

UJ! FOLTÜNÖ! EREDETI!
FOLIES CAPRICE
Ma 3 bohózat és pedig
„Der kritische Tag"
Le a hussal!
és
Eine Pfändung im Dampfbad.
Továbbá fellépnek
Kleber Fritz és Führer Hansi
eredeti bécsi duettisták.
Erkély incognito páholyok.
Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak. = Figyelmes kiszolgálás.

Erős Sándor épitész Budapest, VI., Dessewffy-utca 10.
ajánlja szabadalm. 5—8 cm. vastag
GYPS-CEMENT VÁLASZFALAIT és födémeket
bármely fesztávolságban, melyeket nagy fővárosi épületekben kiváló sikerrel alkalmazott. Ezek csekély sulyuak, bárhol alkalmazhatók és tüzmentesek. Elvállaltatnak akár külön, akár egész épitkezések tervezésével és felépitésével együtt. Költségvetések készitésére és eddig készitett munkák bemutatására ajánlkozik

---

Titkos betegségek
gyógyitására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.
Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista
gyógyit legrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: **hugyosőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist,** ennek **következményeit, makacs borbajokat** és az **önfertőzésből támadt idegbetegségeket.**
Meglepő az eredmény férfiui gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél.
Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre dijtalanul válasz; kivánatra gyógyszerek.
Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz.,
(Dohány-utca sarok, I. emelet).
Bejárat a lépcsönél. *Külön várótermek.*
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

KRÓNIKUS
Viszketeg, mindenféle sömör, ótvar, bőrhámlás, test-, kéz-, lábizzadás ellen orvosilag ajánltatik az Erényi-féle „Ichthol-Salicil," mely ezen bajokat a test bármely részén alaposan gyógyitja. Használati utasitással ára 3 korona.
„MAKACS"
Csuz, köszvény, derékfájás, hasogatások, szaggatás, szurás, máj-, lép-, gyomordaganat ellen biztos készitmény az Erényi-féle
„NERVIN"
Postán megrendelhető: Erényi Béla gyógyszertárából Szabadszállás 5. (Pestmegye). Budapesti főraktárak: Török József, Király-utca 12. Dr. Budai Emil, Városház-tér. Dr. Egger, Váci-körut 17.

N. Gersen Anna
Budapest, Erzsébet-körut 52. Elhelyez: minden nemzetiségü **nevelőnőket, gyermekkertésznőket, bonneokat.**

Köhögésnél,
rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle pemetefücukorkát.

Ócska fémek
bevásárlását és eladását eszközli a legjutányosabb napi árak mellett
DEUTSCH IGNAC
Budapest, VI., Nagymező-utca 13.

A tisztelt közönség szives figyelmébe ajánljuk,
hogy
szőnyegeket, függönyöket, takarókat stb.
olcsón, divatnak megfelelően, jól lehet vásárolni.
Dus választéku raktárunkon kaphatók:

Jute futók...	20 krtól feljebb	Tapestry futók	1 frt 20 krtól felj.		
Manila „	40 „ „	Brüssel „	1 „ — „ „		
Hollandi „	65 „ „	Velvet „	1 „ 90 „ „		
Kokus „	65 „ „	Pokróc „	1 „ 20 „ „		

Egyben szőtt salon-szőnyegek és ágyelők **Smyrna-szőnyegek** (kézimunka) □ méterenként 8.— frttól feljebb. Asztal és ágyteritők, pokrócok, függönyök, butorszövetek stb. ajánltatnak szives megtekintés és bevásárlásra.
KUNZ JÓZSEF ÉS TÁRSA cs. és kir. udv. szállitók, m. kir. szab. nagykereskedők
V., ERZSÉBET-TÉR 11. SZAM.

Zálogházi
cédulákat veszek.
Eladok
13 latos ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltálakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frttól kezdve, dus választék mindennemü ezüst müötvös tárgyakban, **arany férfiláncok kőlóggóval,** grammja 85 kr., masszív arany gyürük 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt.
Grünberger Ármin Béla
örökösei Budapesten,
IV., Városház-tér 9., I. em. 23
Harisbazár.
Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

---

10 szoba butor
igen olcsón eladó, 1 hálószoba barok nagyon finom, 1 ebédlőszoba, barok, három ajtós, nagyon finom, 1 gyermekszoba, fehér lakirozással, 1 hálószoba, angol, matt, faragott, 1 ebédlőszoba, oszlopos, 3 ajtós, faragott, szalongarnitura, mahagoni, 1 uri szoba, antik, nagyon finom, 1 vendégszoba egyszerü, szőnyegek olajfestményü képek és lámpák. Bővebbet Sziv-utca 54. sz. I. em., 0. sz., d. e. 9—12-ig d. u. 3—6 óra között. Ugyanott a 4 szobából álló lakás is kiadó.

Első budapesti
Kávémagazin
szétküldési osztálya
kávé
Elvámolva és bérmentve.
Postán utánvéttel, **vagy** a pénz előleges beküldésével

4½ kg. Kuba, Mocca, Jáva, Gyöngy	6.50
¼ kg. Császár kev. tea	1.50
¼ kg. Karaván tea	1.40
¼ kg. Törmelék tea	—.90
1 kg. Takarék kávé	—.80

Pénteken és szombaton a maradék és kirostált kávék **eladása** pörkölve ½ kgr. —.60
Belák István
BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-u 4.

Cheviot öltöny kék vagy fekete 16 frt, Loden öltöny minden szinben 15 frt, Felöltő 8 frt, Havelok egész gallérral 8 frt, minden tiszta gyapot.
Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállitónál Budapesten, IV., váci-utca 23.
Használt ruhák ujakra kicserélteinek és a legmagasabb árban beszámittatnak.

Pályázati hirdetmény.
A m. k. államvasutak bpest-jobbparti üzletvezetősége, a vonalai részére 1900. évben szükséges pályafentartási fák szállitására nyilvános pályázatot hirdet, Az 1900. évi megközelitő szükséglet, mely a megrendelés alkalmával korlátlanul felemelhető vagy leszállitható, alább van felsorolva: a végleges megrendelés, mely alkalommal az 1900. évben szállitandó fák pontos mennyisége és méretei szállitóval közöltetni fognak, folyó évi december hó végéig fog megtörténni.

170	köbméter	jegenye fenyő deszka	
30	„	luc „ „	
4	„	vörös „ „	
14	„	jegenye „ „	szélmetszetlen
5	„	tölgyfa „	
3	„	erdei fenyőpalló	
250	„	jegenye „	
7	„	luc „	
15	„	vörös „	
11	„	jegenye „	szélmetszetlen
60	„	tölgyfa palló	
26	„	vágott lucfenyőfa	
14	„	faragott vörös fenyőfa	
340	„	„ puhafa	
160	„	„ tölgyfa	
35	„	„ puha szálfa	
5	„	tölgy „	
30000	folyóméter	vágott puhafa léc	
6000	„	puhafa széldeszka	
120000	darab	fedőzsindely	
3.500	„	tölgyfa süritési léc	
4000	„	puha „ „	

és különféle keritési anyagok, ugymint oszlopok és rudak. A fák szállitása 1900. évi február hóban kezdendő meg s 1900. év ápril hó végeig fejezendő be. A fák 3 csoportra osztott részletes méretjegyzékeit, melyek egyszersmind ajánlati ürlapokat képeznek, a hozzá csatolt „pályázati és szállitási feltételekkel" együtt, a bpest jobbparti üzletvezetőség (Budapest, Külső Kerepesi-ut nyugdijházcsoport 2. sz.) anyagbeszerzési osztálya szolgáltatja ki dijtalanul, esetleg küldi meg posta utján.
(Utánnyomás nem dijaztatik.) Az üzletvezetőség.

En Csillag Anna

180 centiméter hosszu óriási Loreley-hajammal, a magam találmányu pomádém 14 havi használata következtében nőtt olyan nagyra. Ezt a pomádét a leghiresebb tekintélyek egyetlen szernek ismerték el a haj kihullása ellen, a hajnövesztés elősegitésére, uraknál gyarapitja a teljes erős szakáll növését és már rövid használat után a hajnak és a szakállnak természetes fényt és tömöttséget ad és megóvja a korai megőszüléstől a legkésőbb vénkorig.
1 tégely ára: 1 frt, 2 frt, 3 frt, 5 frt.
Postai szétküldés naponta az összeg előzetes beküldése vagy postai utánvét mellett az egész világba a gyárból, a hova az összes megrendelések küldendők.
Csillag Anna,
BÉCS, Seilergasse 14. sz.

A legjobb
cimbalmot

gyártja
Sternberg Ármin és Testv.
hangszer-gyár,
cs. és kir. udv. szállitók
BUDAPEST,
Kerepesi-ut 36.
Zongora-termek: Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-körut sarok) Zenepalota. Illusztrált árjegyzék (minden cikkről külön) ingyen kapható.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körforgó-gépen, Budapest, IX., Üllői-ut 25.